

**Монгол Улсын Засгийн Газар
Эрчим Хүчний Яам**

**Эрчим хүчний салбар III төсөл
Талуудын оролцоог хангах төлөвлөгөө
(ТОХТ)**

2023-12-15

АГУУЛГА

1. Танилцуулга/Төслийн тодорхойлолт	3
Бүрэлдэхүүн хэсэг 1: Цахилгаан дамжуулах шугам барих, холбогдох дэд станцын өргөтгөл	3
Бүрэлдэхүүн хэсэг 2. Чадавхийг бэхжүүлэх, төсөлийн хэрэгжилтийг дэмжэх	3
2. ТОХТ-ний зорилго/тодорхойлолт	3
3. Оролцогч талуудыг тодорхойлох, дүн шинжилгээ	4
3.1 Арга зүй.....	4
3.2. Нөлөөлөлд өртсөн талууд болон бусад сонирхогч талууд	4
3.3. Ядуу/эмзэг бүлгийн хувь хүмүүс эсвэл бүлгүүд	7
4. Оролцогч талуудын оролцооны хөтөлбөр	7
4.1. Төслийг бэлтгэх явцад оролцогч талуудын оролцооны хураангуй	7
4.2. Төслийн оролцогч талуудын хэрэгцээ, оролцогч талуудын оролцоог хангах арга, хэрэгсэл, арга	8
4.3. Оролцогч талуудын оролцооны төлөвлөгөө.....	10
4.4. Оролцогч талуудад эргэн мэдээлэх	12
4.5. Мэдээллийг ил тод болгох стратеги.....	13
5. Талуудын оролцооны үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэхэд зориулагдсан нөөц ба үүрэг хариуцлага...13	
5 .1. Нөөц	14
6. Гомдлын механизм	15
6.1. GM-ийн тодорхойлолт.....	15
7. Хяналт ба тайлагнах.....	17
7.1. ТОХТ -ийн хэрэгжилтийг хэрхэн хянаж, тайлагнах тухай хураангуй	17
7.2 Хяналтын үйл ажиллагаанд оролцогч талуудыг оролцуулах.....	17
7.3 Оролцогч талуудад эргэн мэдээлэх	18
Хавсралт 1: Өнөөдрийг хүртэл оролцогч талуудын оролцооны үйл ажиллагаа	19

1. Танилцуулга/Төслийн тодорхойлолт

Эрчим хүчний салбар III (ЭХС-III) төслийн зорилго нь сонгож авсан бүс нутагт сэргээгдэх эрчим хүчийг холбох таатай нөхцөлийг бүрдүүлэх, Монгол Улсын эрчим хүчний салбарын чадавхыг бэхжүүлэх үүднээс цахилгаан дамжуулах агаарын шугамын хүчин чадлыг нэмэгдүүлэхэд оршино.

Төслийн бүрэлдэхүүн хэсэг:

Бүрэлдэхүүн хэсэг 1: Цахилгаан дамжуулах шугам барих, холбогдох дэд станцын өргөтгөл (96 сая ам.доллар). 220 кВ-ын хоёр хэлхээт цахилгаан дамжуулах агаарын шугам, холбогдох дэд станцын барилгын ажлыг энэ бүрэлдэхүүн хэсгийн хүрээнд санхүүжүүлж Төвийн эрчим хүчний системийн 220 кВ-ын цахилгаан дамжуулах агаарын шугамыг өргөтгөнө. Өргөтгөл нь томоохон үйлдвэрийн ачаалал болон их хэмжээний сэргээгдэх эрчим хүчийг эрчим хүчний үндэсний сүлжээнд нийлүүлэх боломж олгоно.

Багануур-Чойрийг холбосон 220 кВ-ын хоёр хэлхээт цахилгаан дамжуулах агаарын шугамын бүтээн байгуулалт нь хойд-өмнө рүү чиглэсэн 220 кВ-ын цахилгаан дамжуулах агаарын шугамын нэг хэсэг бөгөөд Өмнөговь аймагт уул уурхайн томоохон үйлдвэрүүдийг хөгжүүлэх, цаашлаад томоохон бүтээн байгуулалтад түлхэц болохоос гадна бүс нутаг дахь сэргээгдэх эрчим хүчний үйлдвэрлэлд хувийн хэвшлийн оролцоо, хөрөнгө оруулалтыг татах юм. Одоо байгаа Багануур -Чойрын шугам нь 220 кВ-ын дан хэлхээтэй байгаа нь Монголын өмнөд хэсэг буюу ТЭХС-ийн зүүн өмнөд хэсэг, ЖДҮС-ийн бүс нутгийн салхи, нарны эрчим хүчний асар их нөөц, үйлдвэрлэлийн ачааллыг хангахад хангалтгүй юм.

Бүрэлдэхүүн хэсэг 2. Чадавхийг бэхжүүлэх, төслийн хэрэгжилтийг дэмжих (5 сая ам.доллар, УАНС). Энэхүү бүрэлдэхүүн хэсэг нь Эрчим хүчний яам (ЭХЯ), Цахилгаан дамжуулах үндэсний сүлжээ (ЦСҮТ), Эрчим хүчний зохицуулах хороо (ЭХЗХ), Диспетчерийн үндэсний төв (ДҮТ) зэрэг байгууллагуудын бүтэц, техникийн чадавхийг бэхжүүлэхэд техникийн түслалцаа үзүүлж, төслийн хэрэгжилт, менежмент, сургалт судалгааг дэмжих юм. Цаашлаад СЭХ-ний интеграцлал, дэвшилтэт системийн үйл ажиллагааны талаарх засгийн газрын оролцогч талуудын мэдлэг, үр чадварыг дээшлүүлэх зорилгоор хэд хэдэн зөвлөх үйл ажиллагаа, судалгааг санхүүжүүлэх болно.

Бүрэлдэхүүн хэсгийн хүрээнд: (i) төслийн удирдлага, хэрэгжилтийг дэмжих; (ii) ЭХЯ, бусад холбогдох байгууллагуудын чадавхийг бэхжүүлэх, СЭХ-ний интеграцлалаар эрчим хүчний системийг төлөвлөх чадавхийг сайжруулах, ухаалаг сүлжээний технологийг нэвтрүүлэх техникийн судалгаа зэрэг бодлогын дэмжлэг үзүүлэх, хууль эрх зүйн болон худалдан авах ажиллагаа, санхүүжилтийн чадавхийг бэхжүүлэх, хувийн хэвшлийн хөрөнгө оруулалт; СЭХ-ний өндөр нэвтрэлт бүхий эрчим хүчний системийн дүн шинжлэг; iii) хэрэгжилтийн дэмжлэгт төслийн менежментийн чадавхи, төслийн менежментийн зардлыг сайжруулах сургалтын хөтөлбөрүүд тус орно.

ЭХС III төслийг Дэлхийн банкны Байгаль орчин, нийгмийн баримт бичгийн (БОНББ) хүрээнд боловсруулав. Талуудын оролцоо ба мэдээллийн ил тод байдлын тухай БОНС-10 дагуу хэрэгжүүлэгч байгууллага нь холбогдох талуудыг цаг тухай бүрд ойлгомжтой, хүртээмжтэй мэдээллээр хангах, ямарваа нэг хэлэлцүүлгийг хөндлөнгийн оролцоо, үл ялгаварлах, гадуурхалтаас ангид байдлаар зохион байгуулах.

2. ТОХТ-ний зорилго/тодорхойлолт

Энэ төлөвлөгөөний зорилго нь төслийн хэрэгжилтийн бүх шатанд олон нийтэд мэдээлэл өгөх, зөвлөлдөх зэрэг оролцогч талуудын оролцооны хэлбэр арга хэмжээг тодорхойлоход оршино. Төлөвлөгөө нь төсөл хэрэгжүүлэгч нь оролцогч талуудтай харилцах арга замыг тодорхойлсон ба төслийн үйл ажиллагаа эсвэл төсөлтэй холбоотой аливаа үйл ажиллагааны талаар олон нийтийн эргэлзээ, санал гомдол гаргах механизмыг багтаасан.

3. Оролцогч талуудыг тодорхойлох, дүн шинжилгээ

3.1 Арга зүй

Сайн туршлагын дагуу оролцогч талуудын оролцоонд дараах зарчмыг баримтлах.

- *Нээлттэй байдал ба төслийн хугацааны турш*: Төсөл(үүд)-ийн тухай олон нийтийн хэлэлцүүлгийг төслийн хугацааны туршид нээлттэй, ямарваа нэг нөлөө, хөндлөнгийн оролцоо, албадлага, айлган сүрдүүлгээс ангид зохион байгуулах.
- *Мэдээлэл бүхий оролцоо, санал хүсэлт*: Мэдээллийг бүх оролцогч талуудад зохих хэлбэр, өргөнөөр түгээх; оролцогч талуудын санал хүсэлтийг дамжуулах, санал хүсэлт, асуудалд дүн шинжилгээ хийх, шийдвэрлэх боломжийг олгох.
- *Хүртээмжтэй, мэдрэмжтэй хандах*: Оролцогч талуудыг тодорхойлох нь идэвхтэй харилцаа холбоог хөгжүүлж, үр дүнтэй харилцааг бий болгох зорилготой. Төсөлд оролцох үйл явц нь бүх зүйлийг хамарсан байх. Хэлэлцүүлгийн явцад бүх оролцогч талуудын оролцоог дэмжих. Мэдээллийг бүх оролцогч талуудад хүртээмжтэй тэгш хүргэх. Оролцогч талуудын хэрэгцээнд мэдрэмжтэй хандах нь оролцооны аргын гол зарчим. Төслийн үр ашгаас гээгдэх эрсдэлтэй эмзэг бүлгийнхэн, тухайлбал эмэгтэйчүүд, өндөр настан, хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс, дүрвэгсэд, цагаач ажилчид болон олон нийтэд мэдрэмжтэй анхаарал хандуулах.
- *Уян хатан хандах*: Хүн хоорондын зай барих, соёлын онцлог (жендэрийн тодорхой динамик) эсвэл бусад хүчин зүйл нь нүүр тулсан эсвэл танхимын уулзалтыг хязгаарлах бол оролцооны уян хатан хэлбэр болох интернет эсвэл утсаар харилцах гэх мэт хэлбэрийг ашиглах.

3.2. Нөлөөлөлд өртсөн талууд болон бусад сонирхогч талуудⁱ

Нөлөөлөлд өртсөн талууд гэдэгт нутгийн иргэд болон төслийн нөлөөлөлд шүүд өртөж болзошгүй бусад талууд орно. Үүнд: төслийн бүтээн байгуулалт, ашиглалтын явцад барилга угсралтын үйл ажиллагаа, газар чөлөөлөх, нүүлгэн шилжүүлэх, газар ашиглах эрх нь түр хязгаарлагдах зэрэг төслийн нөлөөнд өртөж болзошгүй айл өрх, хамт олон. ЦДАШ нь одоо байгаа холболтын хүчин чадал, найдвартай байдлыг нэмэгдүүлэх зорилготой тул одоогийн хэрэглэгчид болон төслийн үр шимийг хүртэх боломжит хэрэглэгчдэд төдийлөн нөлөө үзүүлэх эсэх нь одоогоор тодорхойгүй байна. Сөрөг нөлөөллийн шинж чанарыг харгалзан газар чөлөөлөлт, нүүлгэн шилжүүлэлтийн улмаас хохирч болзошгүй хүмүүст онцгой анхаарал хандуулна. Хүснэгт 3-1-ийг үзнэ үү.

Хүснэгт 0-1Төслийн нөлөөлөлд өртөх талуудыг тодорхойлох, дүн шинжилгээ хийх

Оролцогч тал	Төсөлд үзүүлэх нөлөө / нөлөөлөл
ЦДАШ- ын дагуу малчин өрх, тэдний хөрөнгө	Цахилгаан дамжуулах шугамын бүтээн байгуулалтаас болж өвөлжөө, зуслангаа алдаж болзошгүй эрсдэл, зайлсхийх боломжгүй бол зохих нөхөн төлбөр, сэргээн засварлах.
ЦДАШ- ын хамгаалалтын бүсэд (шугамаас 3 км зайд) амьдарч буй малчин өрхүүд барилга, ашиглалтын үеийн нөлөөлөл	Төслийн үйл ажиллагаанаас шалтгаалсан тоосжилт, таагүй байдал, барилгын ажлын явцад барилгын ажилчдаас үүдэлтэй бэрхшээл гарч болзошгүй. Барилга, ашиглалтын үед явган зорчигч/мал тээврийн осолд өртөх эрсдэлтэй
Сумдын ард иргэд, аж ахуйн нэгж	ЦДАШ, барилгын талбай руу орох зам дагуух барилгын хүнд даацын машин, ажилчдын хөдөлгөөнөөс үүдэлтэй эвдрэлд өртөж болзошгүй. Ажлын байр нэмэгдэх. Цахилгаан эрчим хүчний хангамж сайжрах боломж.
ЦДАШ-ын дагуу уул уурхайн хайгуулын тусгай зөвшөөрөлтэй иргэн, аж ахуйн нэгж	Цахилгаан дамжуулах шугам татсанаас болж зарим газар нутаг, хайгуулын лиценз алдах эрсдэлтэй. Зайлсхийхийн тулд хүчин чармайлт гаргах хэрэгтэй , эс тэгвээс цахилгаан дамжуулах шугам барихаас өмнө тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчидтэй тохиролцсон байх.

Оролцогч тал	Төсөлд үзүүлэх нөлөө / нөлөөлөл
ЦДАШ-ын дагуу уул уурхайн ашиглалтын тусгай зөвшөөрөлтэй иргэн, аж ахуйн нэгж	Цахилгаан дамжуулах шугам татсанаас болж зарим газар нутаг, ашиглалтын эрхээ алдах эрсдэлтэй. Лиценз эзэмшигчид зохих нөхөн олговор олгох. Аливаа нөлөөллөөс зайлсхийхийн тулд илүү их хүчин чармайлт гаргах.
220 Кв-ын дэд станцын ойролцоох сумын иргэд	Барилгын угсралттай холбоотой ажиллах хүчний шилжилтийн улмаас орон нутгийн иргэдийн хувьд бэлгийн мөлжлөг/дарамт зэрэг байгаль орчин, нийгмийн янз бүрийн асуудлуудыг үүсгэж болзошгүй. Ийм эрсдэлийг эргэн тойрныхоо иргэдэд учруулахгүй байх үүднээс барилгын ажилчдын баазын менежментийг сайжруулах, хөдөлмөрийн менежментийг сайжруулах, оролцогч талуудын оролцоог хангах, хог хаягдлын ачааны машинаас үүдэлтэй замын хөдөлгөөний эрсдэлийг бууруулахын тулд ашиглалтын үйл явц, хуваарийг зохицуулах, орон нутгийн иргэд болон барилгын ажилчдын хооронд нөөцийн хуваарилалтыг үр дүнтэй зохицуулах.
УБТЗ , Замын цагдаа зэрэг бүтээн байгуулалтын улмаас нөлөөлөлд өртсөн аж ахуйн нэгж, аж ахуйн нэгж, операторууд	Ялангуяа шугам татах үед аюулгүй байдлын эрсдэл, дэд бүтэц, тээврийн хэрэгсэл/хөдлөх бүрэлдэхүүнд учирч болзошгүй эвдрэлээс зайлсхийхийн тулд зохицуулалт хийх.

Төслийн шууд нөлөөлөлд өртсөн орон нутгийн оролцогч талуудаас бусад, тухайлбал үндэсний агентлагууд, аймгийн холбогдох газар, сум, хотын харьяа байгууллага, түүнчлэн холбогдох зураг төслийн хүрээлэн, зөвлөх компаниуд, гүйцэтгэгч аж ахуйн нэгж, ханган нийлүүлэгчид, үйлчилгээ үзүүлэгчид, хэвлэл мэдээллийн байгууллагууд орно. Эдгээрийн дотор байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээ хийх, санал болгож буй ЦДАШ болон дэд станцуудад тавигдах газрын шаардлагыг хуваарилах үүрэгтэй үндэсний болон орон нутгийн холбогдох байгууллагууд нь төслийн байгаль орчин, нийгмийн болзошгүй эрсдэлийг шийдвэрлэхэд чухал үүрэгтэй. Тиймээс бусад сонирхогч талуудтай хамтран ажиллах, хэлэлцүүлэг хийх төлөвлөгөөнд эдгээр байгууллагуудын асуудал, хэрэгцээнд онцгой анхаарал хандуулах шаардлагатай. Төсөл хэрэгжих явцад тэдэнтэй харилцах харилцаа, уялдаа холбоо бэхжих болно. Хүснэгт 3-2-ыг үзнэ үү.

Хүснэгт 0-2Бусад сонирхогч талуудыг тодорхойлох, дүн шинжилгээ хийх

Оролцогч тал	Төсөлд үзүүлэх нөлөө / нөлөөлөл
ТХН нь Төслийн ашиг хүртэгч – Эрчим хүчний яам/ ЦДҮС	Эрчим хүчний яамны өмнөөс төслийг хариуцан банктai харилцах, төслийн хэрэгжилт, үйл ажиллагааг хангах Төслийн хэрэгжилтийг хариуцах, түүний дотор гүйцэтгэгч нартай харилцах. Төслөөс санхүүгийн нөхөн төлбөр авах. Эрчим хүчний хангамжийг сайжруулах замаар бүс нутгийн эдийн засгийн өсөлтийн төслүүдэд хувь нэмэр оруулах.
Гүйцэтгэгчид, ханган нийлүүлэгч, үйлчилгээ үзүүлэгч	Ажлын байр, орлого нэмэгдэх боломж. Орлого бий болгох; эрүүл мэнд, аюулгүй байдлын болзошгүй эрсдэлд өртөх; Хөдөлмөрийн эрхийг баталгаажуулах.
Санхүүгийн байгууллага - Дэлхийн банк	Хөрөнгө оруулалтын эрсдэлийг бууруулах, төслийн байгаль орчин, нийгмийн гүйцэтгэлийн шаардлагуудыг тасралтгүй хангах замаар гүйцэтгэл бүрийн санхүүгийн зарцуулалт, байнгын хяналт, аудит.

Оролцогч тал	Төсөлд үзүүлэх нөлөө / нөлөөлөл
Төрийн байгууллага (Эрчим хүчний яам, Эрчим хүчний зохицуулах хороо)	Бүс нутгийн эрчим хүчний дэд бүтцийн хөгжил, эдийн засгийн өсөлтийн хүрээнд, бүтээн байгуулалт, ашиглалтын явцад Монгол Улсын эрчим хүчний бодлогыг дагаж мөрдөх.
Байгаль орчны яам болоод бусад төрийн байгууллагууд	Бүс нутгийн эрчим хүчний дэд бүтцийн хөгжил, эдийн засгийн өсөлтийн хүрээнд дэд бүтцийн гол төслүүдийг байгаль орчныг хамгаалах болох байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний тухай хуулийн дагуу хэрэгжүүлэх
Ашигт малтмал, газрын тосны газар	Бүс нутгийн дэд бүтцийн хөгжил, эдийн засгийн өсөлтийн хүрээнд уул уурхайн ашиглалтын тусгай зөвшөөрөл олгох, тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч нарын газар эзэмшлийн нөлөөлөлтэй холбоотой зохицуулалт.
Аймгийн захиргаа /Засаг дарга, Аймгийн Засаг даргын Тамгын газар, Хэлтэс (газар ашиглалт, байгаль орчин, төлөвлөлт, эрүүл ахуй гэх мэт) Аймаг ИТХ-ын дарга, төлөөлөгчид	Бүс нутгийн эдийн засгийн хөгжил, татвар, дэд бүтцийн хөгжил сонгогчдын эрх ашигт нийцсэн асуудал. Төсөл хэрэгжүүлэх газрын хүсэлтийг хангах, бусад төрлийн зөвшөөрөл олгох байдлаар төсөлд нөлөөлөх; төслийн хугацаанд үндэсний хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийг хэрэгжүүлэх, хяналт тавих.
Сумын Захиргаа /Сумын Засаг дарга нар, Сумдын ЗДТГ, Сумын ИТХ-ын дарга, төлөөлөгч	Төслийн бүс дэх хүн амын эрхийг хамгаалах. ЦДАШ-ын газар олгох шаардлага хангах, барилгын менежментийг сайжруулах үүднээс гүйцэтгэгчидтэй уялдан ажиллах зэрэг төсөл хэрэгжихэд шаардлагатай зөвшөөрөл олгох.
Багийн түвшний захиргаа	Төслийн бүсийн оршин суугчдын эрхийг хамгаалах. Малчдын эв найртай харилцааг хангана. Төслийн зөвшөөрөл, хугацаа зэрэгт нөлөөлөх.
Нөлөөлөгчид -Сумдын Ахмадын холбоо -Сумдын эмэгтэйчүүдийн холбоо - Малчдын хоршоод	Төслийн зөвшөөрөл, хугацаа зэрэгт нөлөөлөх боломжтой. Төслийн олон нийтийн дэмжлэгт нөлөөлөх боломжтой.
Нутгийн төрийн бүс Байгууллага (ТББ) ба Иргэдэд түшиглэсэн байгууллагууд (ТББ)	Тогтвортой амьдрахын төлөөх ногоон бодлогыг дэмжинэ. Төслийн сөрөг нөлөөллөөс байгаль орчин, эмзэг бүлгийг хамгаалах. Төслийн хэрэгжилтийг хязгаарлах эсвэл урагшлуулах чиглэлд лобби, сурталчилгаа.
Орон нутгийн бизнес, бизнесийн бусад байгууллага болон аймаг дахь Худалдаа аж үйлдвэрийн танхимын салбар	Худалдан авалт, нийлүүлэлтийн сүлжээний хяналт. Барилга, ашиглалтын ажилчдаас орж ирэх орлого нэмэгдэх боломжтой. Цахилгаан хангамж сайжирсан.
Орон нутгийн үйлчилгээ (эрүүл мэнд, гал түймэр, цагдаа)	Барилгын үед дэмжлэг үзүүлэх үйлчилгээ үзүүлэх жишээлбэл, Онцгой байдлын үед бэлэн байдал ба хариу арга хэмжээний төлөвлөгөө. Барилгын ажлын явцад нутгийн үйлчилгээ авах хэрэглэгчдийн тоо нэмэгдэх; ашиглалтын явцад эрүүл мэнд, аюулгүй байдлын болзошгүй нөлөөлөл.

3.3. Ядуу/эмзэг бүлгийн хүмүүс эсвэл бүлгүүдⁱⁱ

Төслийн хүрээнд, ядуу/эмзэг бүлгийн хүн амын бүлэг гэдэгт хөгжлийн бэрхшээлтэй, өндөр настан, бага орлоготой айл болон өрх толгойлсон эцэг эх гэх мэт болон бусад хүн амыг оруулна. Хөтөлбөрийн хүрээнд зохион байгуулж буй олон нийтийн хэлэлцүүлэг болон бусад хэлбэрийн уулзалтын үеэр дээрх бүлгийн хүмүүсийн идэвхтэй оролцоог хангах нь оролцооны үйл явцад хүртээмжтэй байх явдал юм. Эмзэг бүлгийн хүн ам нь бусад амаа харьцуулахад төслөөс сөрөг нөлөөлөл их эсвэл сул талуудтай тулгарч болзошгүй хүн ам юм. Иймд, хэлэлцүүлгийн үйл явцад тэдний тэгш төлөөллийг багтаах, төслийн үйл ажиллагаанд бүтээлчээр оролцоход нь дэмжлэг үзүүлэхийн тулд оролцооны тусгай хэлбэр шаардлагатай. Түүнчлэн, хэрэв Төсөл газар чөлөөлөх, нүүлгэн шилжүүлэхтэй холбоотой бол эмзэг бүлэгт газар чөлөөлөх, нүүлгэн шилжүүлэхэд нэрвэгдсэн хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэд, ахмад настанууд мөн багтана, дэлгэрэнгүйг Хүснэгт 3-2-оос үзнэ үү.

Хүснэгт 0-2 Эмзэг бүлгийг тодорхойлох, дүн шинжилгээ хийх

Оролцогч тал	Үүрэг (төсөлд үзүүлэх нөлөө)
Өндөр настан	Төслийн барилгын ажлын талаар мэдээлэл авахад хүндрэлтэй байж магадгүй
Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэд	Төслийн барилгын ажлын талаар мэдээлэл авахад хүндрэлтэй байж магадгүй
Өрх толгойлсон эцэг эх	Төслийн барилгын ажлын талаар мэдээлэл авахад хүндрэлтэй байж магадгүй
18 нас хүрээгүй 4 ба түүнээс дээш хүүхэдтэй өрх	Төслийн бүтээн байгуулалттай холбоотой мэдээлэл авахад хүндрэлтэй, хүүхдийн наснаас шалтгаалж эрсдэл ихтэй байж болно.
Бага орлоготой хүн ам	Төслийн барилгын ажлын явцад тэдний онцгой хэрэгцээнд зохих ёсоор анхаарал хандуулж, мэдээлэл хүлээн авахад бэрхшээлтэй байж болно
Нүүлгэн шилжүүлэлтэд өртсөн эмзэг бүлгийн хүмүүс	Нүүлгэн шилжүүлэлт, нүүлгэн шилжүүлэлтийн нөлөөллийг даван туулах, нөхөн сэргээлт хийхэд зохих нөхөн олговор, тусламж шаардлагатай, тэдний онцгой хэрэгцээнд анхаарлаа хандуулах

Төслийн нөлөөлөлд өртсөн орон нутгийн эмзэг бүлгийг шаардлагатай бол тусгай хэрэгслээр нэмж, баталгаажуулж, зөвлөлдөж болно. Төслийн хэрэгжүүлэх арга барилын тайлбарыг дараах хэсгүүдэд өгсөн болно.

4. Оролцогч талуудын оролцооны хөтөлбөр

Аливаа бүтээн байгуулалтын төслийн амжилт нь зөвхөн техникийн давуу талаас гадна оролцогч талуудын идэвхтэй оролцоо, дэмжлэгээс хамаардаг. Энэхүү зарчмын дагуу оролцогч талуудын оролцооны хөтөлбөр нь төслийн баг, холбогдох бүх оролцогч талуудын хооронд нээлттэй уулзалт, хамтын ажиллагаа, түншлэлийг дэмжсэн бат бөх тогтолцоог бий болгох замаар төслийн хүртээмжийг нэмэгдүүлэх зорилготой.

ТОХТ-ын гол зорилго нь төслийн хэрэгжилтийн хугацааны туршид ил тод, нээлттэй, хамтын хариуцлагын соёлыг төлөвшүүлэх явдал юм. Орон нутгийн иргэд, төрийн байгууллагууд, төрийн бус байгууллага, хувийн хэвшил зэрэг олон талын оролцогч талуудыг идэвхтэй оролцуулснаар ТОХТ нь хамтын ойлголтыг ашиглах, тулгамдаж буй асуудлуудыг шийдвэрлэх, төслийн эерэг үр нөлөөг нэмэгдүүлэх зорилготой юм.

4.1. Төслийг бэлтгэх явцад оролцогч талуудын оролцооны хураангуй

Төслийг эрт бэлтгэх явцад цахилгаан дамжуулах коридорын газар дээр нь очиж танилцсаны зэрэгцээ хэд хэдэн хэлэлцүүлгийг урьдчилан зохион байгуулсан. Дэлхийн банкны баг, БХЯ, ГССҮТ, ЭХС -2

ОНӨААТҮГ зэрэг үндэсний агентлагуудын ажилтнууд, зураг төслийн хүрээлэн хамтран 220 кВ-ын цахилгаан дамжуулах агаарын шугам, дэд станцын трасын ажилтай танилцаж, Багануур дүүрэг, Төв, Дундговь, Говьсүмбэр аймагт ажилласан. Хэлэлцүүлэгт аймгуудын Засаг дарга, Хөрөнгө оруулалт төлөвлөлтийн газар, Газрын алба, Байгаль орчны алба, Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын хэлтэс зэрэг хэлтсийн удирдлагууд оролцсон.

Зураг төслийн хүрээлэн, орон нутгийн газар ашиглалтын албадтай хамтран зохион байгуулсан хэлэлцүүлгийн гол зорилго нь ЦДАШ-ын сонгосон шугам, 220 кВ-ын өргөтгөлийн дэд станц барихаар төлөвлөж буй газар нь ямарваа нэг хайгуул болон ашиглалтын тусгай зөвшөөрөл, малчдын өвөлжөө, зуслангийн газар, холбогдох байгууламжийг дайрч өнгөрөөхгүй байх явдал юм.

Төслийн БОНБУ болон БОННУ-г бэлтгэхтэй холбогдуулан 2023 оны 5-7 дугаар сард хэлэлцүүлгийн нэмж хийсэн. 2023 оны 5-р сард орон нутагт ажиллах үеэр Говьсүмбэр аймгийн Сүмбэр, Баянтал сум, Төв аймаг, Багануур дүүргийн удирдлагуудтай хамтран оролцогч талуудын хэлэлцүүлэг зохион байгуулсан. Түүнчлэн, 2023 оны 6-7 дугаар сард нэмэлт уулзалтууд, хэлэлцүүлгийг ч мөн хийлээ. Өрхийн судалгаанд албаны хүмүүстэй зөвлөлдөхөөс гадна төслийн барилгын ажлын явцад болон дараа нь нийгмийн асуудал, тулгамдаж буй асуудлын талаар санал хүсэлтийн хэсгийг оруулсан болно. ЦДАШ, түүнчлэн ЦДАШ-ыг барьж ашиглалтад оруулснаар айл өрхүүдэд харагдах боломжууд бий. НШХ баримт бичиг гэх мэт хэрэгслийн төслийн талаарх олон нийтийн хэлэлцүүлэг, фокус бүлгийн хэлэлцүүлгийг ил болгосон.

Хэлэлцүүлгийн үеэр ирсэн санал хүсэлт нь орон нутгийн иргэдийг барилгын бааз, түр зам сонгох шийдвэр гаргахад оролцоог хангах, мөн барилгын ажлын явцын талаарх мэдээллийг цаг тухайд нь авч, өдөр тутмын ажлаа төлөвлөх шаардлагатай байна. Эдгээр хэлэлцүүлгийн үеэр трассыг сайжруулах шаардлагыг тодорхойлсон бөгөөд Баяндэлгэр сум бэлчээрээс газар тариалангийн зориулалтаар газрын зориулалтыг өөрчлөхөөр төлөвлөж байсан бөгөөд энэ газраар ЦДАШ дайран өнгөрч байсан; ЦДАШ нь Баянжаргалан, Архуст дахь ус намгархаг газраар явж байсан биологийн төрөл зүйл, амьдрах орчинд ихээхэн нөлөөлөл үзүүлсэн сумдын нутаг дэвсгэр. Хоёр хэсэгт ээлжлэн судалгаа хийсэн бөгөөд сүүлийнх нь хайгуулын тусгай зөвшөөрөлтэй газраар ЦДАШ дамжин өнгөрөх байсан. Тусгай зөвшөөрөл олгох үүрэгтэй Ашигт малтмал, газрын тосны хэрэг эрхлэх газартай хоёр удаа уулзалт хийж, тэдгээрийн зохицуулалтаар тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч нь трассын өөрчлөлтийг зөвшөөрчээ. Уулзсан хүмүүсийн жагсаалт, хүлээн авсан, БОННУ / БОННБУ болон ТОХТ нэгтгэсэн үндсэн зөвлөмжийн хураангуйг Хавсралт 1-д оруулсан болно.

4.2. Төслийн оролцогч талуудын хэрэгцээ, оролцогч талуудын оролцоог хангах арга, хэрэгсэл, арга

Гол оролцогч талуудын хэрэгцээг өөр өөр үүрэг, нөлөөлөл дээр тулгуурлан зөвлөгөө өгөх, гол мэдээлэгчтэй ярилцах замаар тодорхойлсон ба мэдээлэл олж авахад илүүд үздэг арга, хэрэгцээт ямар мэдээлэл авах, ямар үе шатанд мэдээлэл ил тод болгох, зөвлөлдөх хэрэгцээ гэх мэт. Дэлгэрэнгүйг Хүснэгт 4-1-ээс үзнэ үү.

Төслийн нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс, сонирхогч талуудтай зөвлөлдөх уулзалтыг төслийн явцын туршид ТХН явуулна. БОН-ны мэргэжилтэн нь орон нутгийн нөхцөлд тохирсон харилцааны аргуудыг ашиглан бүх хэлэлцүүлгийг хүртээмжтэй байлгахад анхаарна. Зүүн өмнөд бүсийн эрчим хүч түгээх компанийн дэмжлэгтэйгээр оролцогч талуудтай зөвлөлдөх ажлыг орон нутгийн засаг захиргаатай зохицуулна. ТХН нь нар/салхины паркийн техникийн зураг төслийг дэмжиж, бэлэн болсон тохиолдолд банкны бодлогод нийцсэн байгаль орчин, нийгмийн арга хэрэгслийг бэлтгэж, ил тод болгож, холбогдох талуудтай зөвлөлдөнө.

Хүснэгт 4-1 Оролцогч талуудын хэрэгцээний хураангуй

Төрөл	Оролцогч тал	Хэрэгцээ	Мэдэгдлийн сонгосон горим	Тусгай хэрэгцээ
Төслийн нөлөөлөлд өртсөн тал	Барилга, ашиглалтад өртөж болзошгүй нөхөрлөлүүд	Боломжит нөлөөллийн талаар эртнээс зөвлөлдөж, үйл ажиллагаа, оролцооны талаар мэдээлэл авах	Аймаг, сумын төвд мэдээллийн самбар, утас, фэйсбүүк олон нийтийн групп, иргэдийн зөвлөлдөх уулзалт, телевиз	Өдрийн ярилцлага
	Газар чөлөөлөх, нүүлгэн шилжүүлэх, газар нэвтрэх эрхийг түр хязгаарлах зэрэгт өртөж болзошгүй өрхүүд	Болзошгүй нөлөөллийн талаар эртхэн зөвлөлдөж, нөхөн олговрын бодлого, нөхөн сэргээлтийн арга хэмжээний талаар мэдээлэл авч, нөхөн төлбөрийг цаг тухайд нь бүрэн авч, зохих ёсоор нүүлгэн шилжүүлэх.	Аймаг, сумын төвийн мэдээллийн самбар, утас, фэйсбүүк олон нийтийн групп, иргэдийн уулзалт, биечлэн хэлэлцүүлэг, фокус бүлгийн уулзалт, ТВ	Өдрийн ярилцлага
	Газар чөлөөлөх, нүүлгэн шилжүүлэх, газар ашиглах эрхийг түр хязгаарлах зэрэгт өртөж болзошгүй уул уурхайн тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч аж ахуйн нэгж	Боломжит нөлөөллийн талаар эртнээс зөвлөгөө авах, нөхөн олговрын бодлогын талаар мэдээлэл өгөх	Ашигт малтмалын захиргаанаас зохицуулж, дэмжсэн албан ёсны баримт бичиг, цахим шуудан, албан уулзалтууд	Өдрийн уулзалт
	Барилга угсралтын ажилд нөлөөлж болзошгүй байгууллага, оператор, аж ахуйн нэгж	Аюулгүй байдлын болзошгүй эрсдэл, дэд бүтэц, тээврийн хэрэгсэл, хөдлөх бүрэлдэхүүн гэх мэт гэмтлээс зайлсхийхийн тулд болзошгүй нөлөөллийн талаар эртнээс зөвлөлдөх, үйл ажиллагааг өргөн хүрээнд зохицуулах.	Албан бичиг, цахим шуудан, албан ёсны уулзалтууд	Өдрийн уулзалт
Төслийн сонирхогч тал	ЭХЯ, Байгаль орчны яам	Үндэсний дэд бүтцийн гол төслүүдийн БОНБУ-ний баримт бичгүүдийг батлах; төслийн холбогдох зөвшөөрлийн бичиг баримтын талаар тогтмол зөвлөлдсөн	Албан бичиг, цахим шуудан, албан ёсны уулзалтууд	Өдрийн уулзалт

Төрөл	Оролцогч тал	Хэрэгцээ	Мэдэгдлийн сонгосон горим	Тусгай хэрэгцээ
	Төслийн аймаг, сумдын газрын алба	Төлөвлөж буй цахилгаан дамжуулах агаарын шугам, дэд станцын газар ашиглалтын төсөл, газар олгох хүсэлтийг батлах; төслийн холбогдох зөвшөөрлийн бичиг баримтын талаар тогтмол зөвлөлдсөн	Албан бичиг, цахим шуудан, утас, албан ёсны уулзалт	Өдрийн уулзалт
	Гэрээт гүйцэтгэгчид	орон нутгийн иргэдэд үзүүлэх нөлөөллөөс зайлсхийх, багасгахын тулд техникийн нөхцөл, хөдөлмөрийн хууль, орон нутгийн дүрэм журмыг дагаж мөрдөх	цахим шуудан, утас, албан ёсны уулзалт	Өдрийн уулзалт

4.3. Оролцогч талуудын оролцооны төлөвлөгөө

Энэхүү ТОХТ -ийн зорилго нь :

- Төслийн саналын талаарх анхны хэтийн төлөвийг цуглуулж, төслийн загварт тусгахын тулд төслийн төлөвлөлтийн үйл явцын эхэн үеэс эхлэнэ.
- Оролцогч талуудын санал хүсэлтийг дэмжих, ялангуяа төслийн дизайныг мэдээлэх, байгаль орчин, нийгмийн эрсдэл, нөлөөллийг тодорхойлох, шийдвэрлэхэд оролцогч талуудыг татан оролцуулах.
- Төсөл тэдэнд хэрхэн нөлөөлж болохыг оролцогч талууд ойлгож байгаа эсэхийг шалгаарай.
- Мессеж бичихдээ түүштай байх.
- Оролцогч талуудын хүлээлтийг үр дүнтэй удирдахын зэрэгцээ эрсдэл, нөлөөлөл үүсэх үед байнгын оролцоог хангах.
- Холбогдох, ил тод, бодитой, утга учиртай мэдээллийг соёлын хувьд тохирсон хэлбэр, сонирхогч талуудад хялбархан ойлгохуйц холбогдох орон нутгийн хэл(үүд)-д ил тод болгож, түгээхийг нэн тэргүүнд тавьж, утга учиртай зөвлөлдөх хангалттай цагийг хангах.
- Санал хүсэлтийг сайтар бодож, хариулах.
- Төслийн нөлөөлөлд өртсөн талуудтай идэвхтэй, хүртээмжтэй хамтын ажиллагааг дэмжих.
- Хэлэлцүүлгийг гадны нөлөөлөл, хөндлөнгийн оролцоо, албадлага, ялгаварлан гадуурхалт, айлган сүрдүүлэхгүйгээр явуулахыг баталгаажуулна.
- Хэлэлцүүлгийг төсөлд сайтар баримтжуулж, ил тод болгох.

Төслийн барилгын ажил эхлэхээс өмнө шаардлагатай бол ТОХТ-ийг хянаж, шинэчилнэ. Төслийн бүтээн байгуулалт эхлэхээс өмнө оролцогч талуудтай хэд хэдэн зөвлөлдөх үйл ажиллагаа явуулна. Эдгээр зөвлөгөөнөөр төслийн зорилт, хэрэгжүүлэх хугацаа, байгаль орчин, нийгэмд учирч болзошгүй нөлөөлөл, тэдгээрийг арилгах арга хэмжээний талаар танилцуулах зорилготой юм. Энэхүү үйл явц нь төслийн багийнханд олон нийтийн санаа зовоосон асуудал, асуултад хариулах боломжийг олгоно.

Төслийг бэлтгэх, хэрэгжүүлэх бүх үйл явцын туршид ТХБ нь БОНБҮТ-д үндэслэн байгаль орчин, нийгмийн гол асуудлуудыг шийдвэрлэх болно . Оролцогч талуудыг үр дүнтэй татан оролцуулахын тулд урьдчилан

зөвлөлдөх үйл ажиллагааг зохион байгуулна. Эдгээр эхний хэрэгжилтийн үе шатуудын ахиц дэвшил, үр дүнг олон нийтэд ил тод харилцах, санал хүсэлт өгөх механизмаар дамжуулан гол оролцогч талуудын дунд ил тод мэдээлэх болно. Доорх хүснэгт 4-2-ыг үзнэ үү.

Тооцоолсон огноо/цаг хугацаа	Хэлэлцүүлгийн сэдэв/ Мессеж	Ашигласан арга	Зорилтот оролцогч талууд	Хариуцлага
Төслийн бэлтгэл				
Үнэлгээ хийхээс өмнө	Төслийн мэдээлэл (зорилго, шинж чанар, хэмжээ, үргэлжлэх хугацаа гэх мэт), ЦДАШ-ын трасс	Интернет ¹ ; Фокусын бүлгийн хэлэлцүүлэг, ганцаарчилсан уулзалт, албан бичиг	Улсын холбогдох агентлагууд, аймаг , сүмдын засаг захиргаа, гол байгууллагууд,	ТХН , ЕА
Төслийн үр дүнтэй байдлын дараа тогтмол		Фокус бүлгийн хэлэлцүүлэг, олон нийтийн хэлэлцүүлэг Фокус бүлгийн хэлэлцүүлэг, олон нийтийн хэлэлцүүлэг, сурталчилгааны үйл ажиллагаа	Орон нутгийн иргэд, түүний дотор эмзэг бүлгийнхэн	
2023 оны 9-10 дугаар сар	БОНБНУ , БОННУ	Фокус бүлгийн хэлэлцүүлэг, албан бичиг, ганцаарчилсан уулзалт	Улсын холбогдох агентлаг, аймаг , сумын удирдлага, гол хэлтэс	ТХН , ЭХЯ
		Фокус бүлгийн хэлэлцүүлэг, олон нийтийн хэлэлцүүлэг	нутгийн иргэд, төслийн нөлөөлөөд өртөгч тал	
2023 оны аравдугаар сар	ESMP , ESCP , ТОХТ , RPF	Фокус бүлгийн хэлэлцүүлэг, албан бичиг, ганцаарчилсан уулзалт	Улсын холбогдох агентлагууд, аймаг , сүмдын засаг захиргаа, гол байгууллагууд,	ТХН , ЭХЯ
		Фокусын бүлгийн хэлэлцүүлэг, олон нийтийн хэлэлцүүлэг, сурталчилгааны үйл ажиллагаа	Орон нутгийн оршин суугчид, БХГ, түүний дотор эмзэг бүлгийнхэн.	
Төслийн хэрэгжилт				
Тогтмол	Төслийн мэдээлэл (БОНБНУ зөвшөөрөл, зураг төслийн томоохон өөрчлөлт, тендер, барилга үгсралт, чанар, аюулгүй байдлын хяналт, гүйцэтгэл гэх мэт)	Интернет; Албан бичиг; Зарлалын самбар; Фокус бүлгийн хэлэлцүүлэг;	Улсын болон аймгийн холбогдох байгууллагууд, орон нутгийн засаг захиргаа, нийгмийн эмзэг бүлгийн иргэд,	ТХН , ЭХЯТ, олон нийтийн тэргүүн, удирдагчид.
Зөвшөөрөхөөс өмнө	Судалгааны үр дүн, нөхөн олговрын бодлого, гомдлын	ТӨСЛИЙН НӨЛӨӨЛӨД ӨРТӨГЧ ТАЛ-тай олон нийтийн хэлэлцүүлэг	нүүлгэн шилжүүлэлтэд өртсөн ард иргэд,	ТХН Орон нутгийн газар ашиглалтын алба,

¹ Интернет гэдэг нь албан ёсны вэб сайтууд (төслийнхийг оруулаад) болон хамгийн их ашиглагддаг нийгмийн мэдээллийн хэрэглүүр Facebook-ийг хэлнэ.

	механизм зэргийг багтаасан НХНБ-ын төсөл (хэрэв байгаа бол).		өрхүүд, түүний дотор эмзэг бүлгийнхэн	нөхөрлөлийн дарга нар
<i>Зөвшөөрөгдсөний дараа</i>	Судалгааны үр дүн, нөхөн олговрын бодлого, гомдлын механизм зэргийг багтаасан RAP	Интернет; Төрийн байгууллагууд, Газар чөлөөлөх мэдээллийг ил тод болгох платформ, Олон нийтийн мэдээллийн самбар	нүүлгэн шилжүүлэлтэд өртсөн ард иргэд, өрхүүд, түүний дотор эмзэг бүлгийнхэн	ТХН Орон нутгийн газар ашиглалтын алба, нөхөрлөлийн дарга нар
<i>Барилга угсралтын ажил эхлэхээс өмнө болон барилгын явцад тогтмол</i>	Олон нийтийн аюулгүй байдал, хөдөлмөрийн нөхцөл, хөдөлмөрийн эрүүл мэндийн бодлого, хувийн хамгаалалт гэх мэт.	Интернет; Зарлалын самбар; Фокус бүлгийн хэлэлцүүлэг; Хүлээн авах үйл ажиллагаа; албан ёсны сургалт	Орон нутгийн төрийн байгууллагууд, олон нийтийн оршин суугчид болон Төслийн ажилчид	ТХН Орон нутгийн төрийн байгууллагууд, болон олон нийтийн тэргүүнүүд, гүйцэтгэгч
<i>Барилга угсралтын ажил эхлэхээс өмнө болон барилгын ажлын явцад улирал тутам</i>	GRM болон гомдлын бүртгэл	Интернет; Зарлалын самбар; Фокус бүлгийн хэлэлцүүлэг; Олон нийтийн мэдээллийн самбар; олон нийтийн хэлэлцүүлэг	Орон нутгийн төрийн байгууллагууд, нөлөөлөлд өртсөн ард иргэд, өрхүүд, эмзэг бүлгийн болон Төслийн ажилчид	ТХН Орон нутгийн төрийн байгууллагууд, болон олон нийтийн тэргүүнүүд
<i>Хагас жил</i>	Хяналтын тайлан	Засгийн газрын вэбсайт; Интернет; олон нийтийн хурал	Орон нутгийн төрийн байгууллагууд, нөлөөлөлд өртсөн ард иргэд, айл өрхүүд болон Төслийн ажилчид	ТХН
<i>Улирал бүр</i>	Оролцогч талуудын хэлэлцүүлгийн үр дүнг ил тод болгох	Интернет; Засгийн газрын вэбсайт; олон нийтийн мэдээллийн самбар; олон нийтийн хурал; албан бичиг	Орон нутгийн төрийн байгууллагууд, нөлөөлөлд өртсөн ард иргэд, айл өрхүүд болон Төслийн ажилчид	ТХН Орон нутгийн төрийн байгууллагууд, болон олон нийтийн тэргүүнүүд

4.4. Оролцогч талуудад эргэн мэдээлэх

Төслийн байгаль орчин, нийгмийн гүйцэтгэл, оролцогч талуудын оролцооны төлөвлөгөө, Өргөдөл гомдлын механизмын хэрэгжилт, төслийн ерөнхий хэрэгжилтийн явцын талаар тайлагнах зэрэг төслийг боловсруулах явцад оролцогч талуудад мэдээлэл өгөх болно. ТХН нь БОН-ийн гүйцэтгэлийн тайланг хагас жил тутам бэлтгэж, олон хэлбэрээр олон нийтэд мэдээлнэ. Хэрэв төсөлд ямар нэгэн өөрчлөлт орсон бол ТХН нь оролцогч талуудад мэдэгдэж, холбогдох зөвшөөрлийн асуудлуудыг чухал оролцогч талуудад уламжилна.

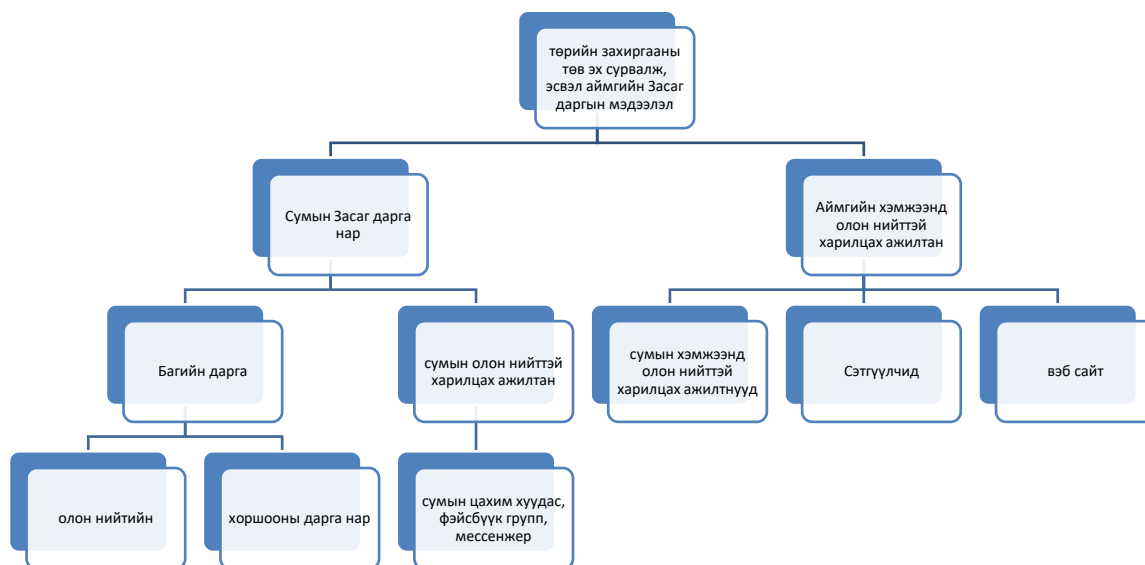
Төсөл хэрэгжүүлэгч нь нөлөөлөлд өртсөн олон нийт, хувь хүмүүст төслийн зураг төсөл боловсруулах, нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээг боловсруулах талаар оролцогч талуудтай утга учиртай хэлэлцэх боломжийг олгох мэдээллээр цаг тухайд нь хангах ёстой. Үүнд (1) төслийн зорилго, мөн чанар, цар хүрээ; (2) төслийн үргэлжлэх хугацаа; (3) төслөөс учирч болзошгүй эрсдэл, нөлөөлөл, түүнийг бууруулахад санал болгож буй арга хэмжээ; (4) санал болгож буй оролцогч талуудын оролцооны үйл явц; (5) санал болгож буй олон нийтийн зөвлөлдөх уулзалтын цаг, байршил; (6) гомдлыг гаргаж болох, шийдвэрлэх арга зам, үйл явц.

4.5. Мэдээлэл ил тод болгох стратеги

Төслийн үе шат бүр болон зорилтот талуудад тохируулсан байх. Төсөлтэй холбоотой байгаль орчин, нийгмийн талаарх мэдээллийг төслийн нөлөөлөлд өртсөн талууд болон бусад сонирхогч талуудад ойлгомжтой хэлээр цаг тухайд нь ил тод болгох ёстой бөгөөд ингэснээр оролцогч талууд төслийн дизайн, хэрэгжилтийн талаар санал бодлоо илэрхийлэх боломжтой болно. Мэдээлэл ил тод горимд дараах зүйлс орно.

- Төрийн байгууллагын вэб хуудас
- Хот, дүүрэг, сум зарлалын самбар
- Олон нийтийн мэдээллийн самбар
- Талбай дээрх дэлгэц
- Баг /сумын сошиал групп

Төслийн хүрээнд орон нутгийн иргэд, оршин суугчдад ил болгож буй мэдээллийг албан, албан бус гэж ангилна. Албан ёсны сувгууд нь i) албан сайтууд; ii) мэдээллийг дээд шатнаас ил тод болгох (аймгийн Засаг дарга сумын Засаг дарга нарт чиглэгдсэн тушаал, заавар г.м); iii) албан арга хэмжээ, иргэдтэй хийх уулзалт; iv) албан бичиг, цахим шуудангаар мэдээлэл солилцох; v) Төрийн байгууллагын захиалгат телевиз, радиогийн нэвтрүүлэг. Албан бус сувагт: i) аймаг, сумын фэйсбүүк групп; ii) аймгийн олон нийттэй харилцах ажилтан, сэтгүүлчдэд зориулсан мессенжер групп; iii) амнаас ам дамжих; iv) орон нутгийн хэвлэл мэдээллийн хэрэгслийн сэтгүүлчдийн бие даан мэдээлж байгаа мэдээлэл. Одоогоор аймгийн төвөөс ирсэн мэдээллийг албан болон албан бус сувгийг хослон ашиглах иргэдэд шуурхай хүргэж байна. Хөдөө орон нутгийн иргэдэд мэдээлэл хүргэх мэдээллийн үрсгал буюу “мэдээллийн сүлжээ” нь дараах байдалтай байна.

5. Талуудын оролцооны үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэхэд зориулагдсан хөрөнгө ба үүрэг хариуцлага

Оролцогч талуудын оролцооны төлөвлөгөөнд (СХТ) тусгагдсан оролцогч талуудын оролцооны үйл ажиллагааг амжилттай хэрэгжүүлэхийн тулд нөөц, үүрэг хариуцлагыг тодорхой хуваарилах нь чухал юм.

Дараах хэсэгт оролцогч талуудын оролцоотой холбоотой гол нөөц болон хариуцлагын талаар дэлгэрэнгүй харуулав.

5.1. Нөөц

Төслийн удирдлагын алба (ТХН) оролцогч талуудын оролцооны үйл ажиллагааг хариуцах болно. Оролцогч талуудын урьдчилсан тодорхойлолт, олон нийтийн анхны оролцоонд үндэслэн УУХҮ нь оролцогч талуудын үр дүнтэй оролцоог хангах, гомдлыг цаг тухайд нь шийдвэрлэхийн тулд өөрсдийн чиг үүрэг, хариуцлагыг тодорхойлно.

Орчин, нийгмийн асуудлыг зохицуулах, түүний дотор ТОХТ хэрэгжилт, гомдлыг барагдуулах, гүйцэтгэлийн мониторинг хийх үүрэгтэй байгаль орчин , нийгмийн тусгай мэргэжилтэн (үүд) -ийг томилно . Хүснэгт 5 -1-ийг үзнэ үү.

Хүснэгт 5 -1Оролцогч талуудын оролцооны чиг үүрэг, хариуцлага

Үгүй	Агентлаг	Хариуцлага
1	ТХН- ийн захирал	• ТОХТ -ийг хянаж, баталгаажуулж байна • Оролцогч талуудын оролцооны үйл ажиллагаанд хяналт тавих • Оролцогч талуудын оролцооны үр дүн, санал бодлыг тайлагнах
2	ТХН- ийн БОН-ИЙН мэргэжилтэн(үүд).	• ТОХТ -ийг боловсруулах/шинэчлэх ажилд ТХН- д туслах • ТОХТ -ийг хэрэгжүүлэхэд оролцож, төслийн ивээн тэтгэгчид болон орон нутгийн засаг захиргаатай харилцах, зохицуулах • Оролцогч талуудын гомдлыг шийдвэрлэх • Оролцогч талуудын оролцооны гүйцэтгэлд хяналт тавих

ТОХТ -ийн төсөв нь **80,000 доллар юм** 2-р бүрэлдэхүүн хэсэгт багтсан болно төслийн.

Төсвийн ангилал	Тоо хэмжээ	Нэгжийн зардал	Цаг/ Жил	Нийт зардал	Тайлбар
1. Ажилчдын тооцоолсон цалин * болон холбогдох зардал					
1а. Харилцаа холбооны зөвлөх	12	1000		12,000	Шаардлагын дагуу ажилд авна
1б. Ажилчдын замын зардал	24	500		12,000	Улирал тутам*2 ажилтантай
2. Үйл явдал				0	
2а. Фокус бүлгийн зохион байгуулалт	6	100	Жилд нэг удаа	600	
2б. Олон нийтийн хэлэлцүүлэг зохион байгуулах	6	200	Жилд нэг удаа	600	
2с. Газар дээр нь зөвлөгөө өгөх	3	100	Жилд нэг удаа	300	
3. Харилцааны кампанит ажил				0	
3а. Зурагт хуудас, сурталчилгаа	3	1000 _	Жилд нэг удаа	3000 _	
3б. Нийгмийн сүлжээний кампанит ажил	2	2500	3 жилд хоёр удаа	5000	
3с. Мэдлэгийг дээшлүүлэх кампанит ажил	1	2000 _	3 жилд нэг удаа	2000 _	
4. Сургалтууд				0	
4а. ТХН болон гүйцэтгэгч ажилтнуудад зориулсан нийгэм/байгаль орчны асуудлаарх сургалт	6	500		3000	Гүйцэтгэгч бүрийн хувьд

4б. Жендэрт суурилсан хүчирхийлэлтэй тэмцэх (ЖБХ)-ын талаарх сургалтыг ГХБ болон гэрээлэгчийн ажилтнуудад зохион байгуулах	6	500		3000	Гүйцэтгэгч бүрийн хувьд
4с. ХАБЭА-н шаардлага, GHP сэдвээр сургалт	6	500		3000	Гүйцэтгэгч бүрийн хувьд
4д. ОНӨААТҮГ болон гэрээт ажилчдад зориулсан олон нийтийн эрүүл мэнд, аюулгүй байдлын талаар газар дээр нь сургалт явуулна	11	500		5500	Гүйцэтгэгч болон ТХГН-ийн нийгэмлэг бүрийн хувьд
5. Хүлээн авагчдын судалгаа				0	
5а. төслийн дунд үеийн ойлголтын судалгаа	1	500	Нэг удаа	500	
5б. төслийн эцсийн төсөөллийн судалгаа	1	600	Нэг удаа	600	
6. Гомдлын механизм				0	
6а. GM хороодын сургалт	9	250		2250	Хороо бүрийн хувьд
6б. Сумын төвүүдэд саналын хайрцаг	9	30		270	
6с. GM харилцааны материал	9	500		4500	
7. Бусад зардал				0	
7а. Нэмэлт зөвлөгөө, сурталчилгаа	3	500		1500	Тодорхойлс ноор
Оролцогч талуудын ОРОЛЦООНЫ НИЙТ ТӨСӨВ:					65,620 доллар

Жич: * Цалингийн зардал үзүүлэлт байж болно.

6. Гомдлын механизм

GM-ийн гол зорилго нь гомдол, гомдлыг холбогдох талуудын сэтгэлд нийцсэн, цаг тухайд нь, үр дүнтэй, үр дүнтэй шийдвэрлэхэд туслах явдал юм.

Оролцогч талуудыг гомдлыг барагдуулах суваг, журмын талаар сайн мэдээлэлтэй байлгахын тулд GRM (Гомдол барагдуулах механизм) товхимол, товхимол зэрэг харилцааны тодорхой материалыг боловсруулж, тараана.

Санал, гомдлыг хялбар, аюулгүй байдлаар хүргэхийн тулд хэрэгжүүлэгч агентлаг, их сургууль бүрт санал, гомдлын түгжээтэй хайрцагуудыг стратегийн хувьд байрлуулна. Өргөдөл гомдлын бүртгэлийг нямбай хөтөлж, өргөдөл гомдлыг хүлээн авахаас шийдвэрлэх хүртэлх хугацаанд бүртгэж, хянаж, гомдол гаргагчидтай ил тод харилцах боломжийг хангана.

Төслийн вэб сайтад хэрэгжүүлэгч агентлагуудын хамт оролцогч талууд хэрхэн санал хүсэлт, асуулт, санал, санаа зовоосон асуудал, гомдлоо илэрхийлэх талаар тодорхой зааварчилгааг ил тод байрлуулна. Мөн гомдлыг шийдвэрлэх үйл явц, тухайлбал шийдвэрлэх журам, хугацаа зэрэг дэлгэрэнгүй мэдээллийг өгөх болно.

Ажилчдын тусгай GRM нь LMP -д багтсан болно .

6.1. Өргөдөл гомдлын тодорхойлолт

Алхам	Үйл явцын тодорхойлолт	Цагийн хүрээ	Хариуцлага
Гомдол хүлээн авах	Өргөдөл гомдлыг дараах сувгуудаар гаргаж болно. - Албан ёсны холбоо барих утас (ТХН болон ЭХЯ) - И-мэйл - Сумын төвд байрлах саналын хайрцаг - Багийн Засаг дарга нарт амаар хандана - Гомдлын маягтыг дээрх сувгуудын аль нэгээр нь илгээнэ - Оролцогчид гомдлыг байгууламжийн гомдлын бүртгэлийн дэвтэр эсвэл санал хүсэлтийн хайрцагт бүртгэж болно	Төслийг хэрэгжүүлэх явцад	ТХН , Орон нутгийн гомдлын гол цэг
Ангилал, боловсруулах	ТХН-т шилжүүлж , Гомдлын бүртгэлийн дэвтэрт бүртгүүлж , дараах гомдлын төрлөөр ангилдаг: Газар эзэмших, чөлөөлөх, ХАБЭА , ерөнхий, ESCOP стандартыг дагаж мөрдөхгүй байх , бусад	Гомдол хүлээн авсны дараа	Орон нутгийн гомдлын гол цэгүүд , ТХН
Хүлээн зөвшөөрөх ба дагаж мөрдөх	Гомдлыг хүлээн авсан тухай гомдол гаргагчид утсаар мэдэгдэнэ .	7 хоногийн дотор	ТХН
Баталгаажуулалт, шалгалт, арга хэмжээ	Гомдлын шалгалтыг ТХН удирдан явуулж байна . Санал болгож буй шийдвэрийг ТХН боловсруулж , гомдол гаргагчид утсаар мэдэгдэнэ .	Ажлын 10 хоногийн дотор	ТХН , NPTG , ЭХЯ болон орон нутгийн захиргааны төлөөлөгчдөөс бүрдсэн
Хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ	Гомдлыг бүртгэж , ЭХ , ДБ болон бусад холбогдох талуудад мэдээлдэг. улирал бүр	Улирал бүр	ТХН
Санал хүсэлт өгөх	ТХН болон Гомдол хүлээн авах төвүүд хүлээн авах.	Тогтмол _	
Сургалт	ТХН-ийн ажилтан/зөвлөх, Өргөдөл гомдлын төвлөрөл, орон нутгийн захиргааны төслийн Гомдол, ЭХЯ, Гүйцэтгэгч, хяналтын зөвлөхүүдэд зориулсан сургалтын хэрэгцээ дараах байдалтай байна. -GRM процессын ерөнхий сургалт - Өргөдөл гомдлын төвлөрсөн цэгүүдэд GRM бүртгэх, тайлагнах	Ажил эхлэхийн өмнө	ТХН

Гомдол гаргагч нь гомдлын санал болгож буй шийдвэрт сэтгэл хангалуун бүс байвал G R M нь давж заалдах журмаар хангана. Гомдлыг шийдвэрлэх боломжтой бүх арга замыг санал болгосны дараа гомдол гаргагч сэтгэл ханамжгүй хэвээр байвал шүүхэд хандах эрхийг нь мэдэгдэх ёстой.

1-р шат – Гүйцэтгэгч/орон нутгийн захиргаа/ ТХН түвшний шийдвэр

Энэ үе шатанд гэрээт гүйцэтгэгч, орон нутгийн засаг захиргаа, ТХН нь гомдол хүлээн авах цэг болно. Зургаан үе шаттай шийдвэрлэх үйл явцад дурдсанчлан гомдлыг хүлээн авах, ангилах, боловсруулах, дуулгах, шийдвэрлэх зэрэг үйл явц орно. Гүйцэтгэгч/нутгийн захиргаа/ УГХ энэ үе шатанд гомдлыг бүрэн шийдвэрлэхийн тулд бүхий л хүчин чармайлтаа гаргаж, бодитой, сэтгэл ханамжтай шийдвэрлэнэ. Гомдол гаргагч 1-р шатнаас хойш сэтгэл ханамжгүй хэвээр байвал гомдлыг 2-р шат руу шилжүүлнэ.

2-р шат - агентлагийн түвшний тогтоолыг хэрэгжүүлэх

Эрчим хүчний яам энэ шатанд өргөдөл гомдлыг хүлээн авах, ангилах, хуваарилах төв индэр болно. ЭХЯ-нд хүлээн авч, хянан шийдвэрлэсний дараа янз бүрийн сонирхогч, оролцогч талуудтай холбоотой гомдлыг тухайн байгууллагад шилжүүлнэ. Дээрх шийдвэрлэх үйл явцын 4-р алхамын дараа эдгээр байгууллагууд бүх гомдлыг цаг алдалгүй шийдвэрлэж, санал хүсэлтийг гомдол гаргагчид хүргэх болно. Хэрэв ямар нэгэн гомдол, гомдлыг шийдвэрлэхгүй хэвээр байвал шүүхэд шилжүүлж болно.

Холбогдох үед төсөл нь Бэлгийн мөлжлөг, хүчирхийлэл/дарамттай холбоотой (SEA/SH) зэрэг эмзэг, нууц гомдлыг шийдвэрлэх бусад арга хэмжээг авах болно.

Банкнаас санхүүжүүлсэн төслүүдийн талаар санал бодлоо хуваалцдаг төслийн оролцогч талуудын эсрэг хэлмэгдүүлэлт, хариу арга хэмжээ авахыг Дэлхийн Банк болон Зээлдэгч тэвчдэггүй.

7. Хяналт ба тайлагнах

7.1. ТОХТ -ийн хэрэгжилтийг хэрхэн хянаж, тайлагнах тухай хураангуй

Оролцогч талуудын оролцооны төлөвлөгөөг (СХТ) чадавхыг бэхжүүлэх хөтөлбөр хэрэгжиж байгаа үед үе үе хянан засварлаж, шинэчилж байх болно. Эдгээр засварууд нь төлөвлөгөөнд тусгагдсан мэдээлэл нь төслийн нөхцөл байдал болон түүнийг хэрэгжүүлэх тодорхой үе шатуудад хамааралтай хэвээр байгаа эсэхийг баталгаажуулдаг. Төсөлтэй холбоотой үйл ажиллагаа, хуваарьт ямар нэгэн томоохон өөрчлөлт гарсан тохиолдолд эдгээр шинэчлэлтүүдийг СЭТ-д зохих ёсоор тусгана.

Иргэдийн гомдол, лавлагаа, холбогдох зөрчлийг хянах, шийдвэрлэхийн тулд УГХ-ны хариуцлагатай ажилтнууд сар бүр тойм, дотоод тайланг гаргана. Эдгээр тайланг төслийн ахлах удирдлага болон ЭХЯ-нд шилжүүлнэ. Сар бүрийн хураангуй мэдээлэл нь гомдол, мэдээлэл авах хүсэлтийн тоо, шинж чанар, тэдгээрийг цаг тухайд нь шийдвэрлэхэд Төслийн үр нөлөөг үнэлэх хэрэгсэл болно.

7.2 Хяналтын үйл ажиллагаанд оролцогч талуудыг оролцуулах

ТХН нь бүх оролцогч талуудын оролцоог хадгалах болно; Мэдээллийн ил тод байдал, гомдлыг барагдуулах бүртгэл, байнгын хяналт, тайлагнах механизмаар дамжуулан Дэлхийн банкинд тайлагнана. ТХН нь хагас жилийн байгаль орчин, нийгмийн мониторингийн тайланд ТОХТ хэрэгжилтийг тусгана. 8-1-ийг үзнэ үү.

Хүснэгт 8 -1Оролцогч талуудын оролцооны мониторингийн үзүүлэлтүүд

Үгүй	Үзүүлэлт	Нэгж	Давтамж	Хариуцсан агентлагууд
1	Бэлтгэл үе шатанд олон нийтийн оролцооны давтамж	Цаг хугацаа	Улирал бүр	ТХН
2	Барилга ба/эсвэл ашиглалтын үе шатанд олон нийтийн оролцооны давтамж	Цаг хугацаа	Улирал бүр	ТХН

Үгүй	Үзүүлэлт	Нэгж	Давтамж	Хариуцсан агентлагууд
3	Олон нийтийн оролцооны үйл ажиллагаанд оролцогчдын тоо	Хүн	Улирал бүр	ТХН
3.1	Хаана: эмэгтэйчүүд	Хүн	Улирал бүр	ТХН
3.2	Эмзэг бүлэг	Хүн	Улирал бүр	ТХН
4	Санал хүсэлтийн тоо	/	Улирал бүр	ТХН
5	Хүлээн авсан гомдлын тоо	/	Улирал бүр	ТХН
6	Шийдвэрлэсэн гомдлын тоо	/	Улирал бүр	ТХН

7.3 Оролцогч талуудад эргэн мэдээлэх

Төслийг хэрэгжүүлэх явцад шаардлагатай бол ТОХТ-г шинэчилж болно. Иргэдийн гомдол, санал, холбогдох зөрчлийн талаарх дотоод тайлан, холбогдох залруулах/урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээний хэрэгжилтийн байдлын тойм тайланг холбогдох ажилтан нэгтгэж, төслийн удирдлагад хүргүүлнэ. Гомдол, мэдээлэл авах хүсэлтийн тоо, шинж чанарыг харуулсан механизмыг бий болгохын зэрэгцээ тэдгээрийг цаг тухайд нь, үр дүнтэй шийдэх тухай хураангуй мэдээллийг бэлтгэх. Төслөөс тухайн жилийн хугацаанд олон нийтийн оролцоог хангах үйл ажиллагааны талаарх мэдээллийг интернет, олон нийтийн уулзалт, олон нийтийн хэлэлцүүлэг, олон нийтийн удирдагчид гэх мэт янз бүрийн аргаар оролцогч талуудад хүргэж болно.

Хавсралт 1: Өнөөдрийг хүртэл оролцогч талуудын оролцооны үйл ажиллагаа

Өндөр түвшний хэлэлцүүлэг

Төслийн бэлтгэл үеэр цахилгаан дамжуулах шугамын дагуу газар дээр нь танилцахын зэрэгцээ хэд хэдэн хэлэлцүүлэг уулзалт хийсэн. Дэлхийн банкны баг болон ЭХЯ, ЦДҮШ, ЭХС-2 ТХН зэрэг байгууллагын ажилтан болон зураг төслийн хүрээлэнгийн хамт олон 220 кВ-ын цахилгаан дамжуулах агаарын шугам, дэд станцын ажилтай танилцаж, Багануур дүүрэг, Төв, Дундговь Говьсүмбэр аймагт зөвлөлдөв. Оролцогчдын дунд аймгийн Засаг дарга нар болон хөрөнгө оруулалт, төлөвлөлтийн газар, газар ашиглалтын алба, байгаль орчны алба, хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын хэлтэс зэрэг тамгын газрын холбогдох удирдлага байлаа.

Уулзалтууд Дэлхийн банкны баг санал болгож буй төслийн талаар танилцуулснаар эхэлж, эрчим хүчний агентлаг, зураг төслийн хүрээлэнгээс төслийн хамрах хүрээ, төслийн зураг төслийн бэлтгэл байдлын талаар дэлгэрэнгүй тайлбар хийлээ. Дараа нь орон нутгийн удирдлагууд аймгийн нийгэм, эдийн засгийн хөгжлийн байдал, орон нутгийн эрчим хүчний хангамжийн ач холбогдлын талаар илтгэл тавьж, санал болгож буй төслийн талаар үг хэллээ. Эрчим хүчний хангамж, дамжуулах чадавх хязгаарлагдмал байгаа нь орон нутгийн эдийн засгийн өсөлт, хөгжилд томоохон бэрхшээл болж байгаа тул бүх аймгийн удирдлагууд төслийг түүштай дэмжиж байгаагаа илэрхийлэв. Цахилгаан дамжуулах шугам байхгүйгээс өмнөд болон зүүн бүс нутагт салхин цахилгаан станц, нарны эрчим хүч үйлдвэрлэх зэрэг сэргээгдэх эрчим хүчийг хөгжүүлэх боломж хязгаарлагдмал байна. Хангамж гол нь эрчим хүчний хангамж хангалтгүй байгаа нь орон нутгийн аж үйлдвэрийн өсөлтийг хязгаарлаж байна. Тэд бүгд санал болгож буй төслөө аль болох хурдан хэрэгжүүлэхийг хүсэж байв. Аймаг, сумдын захиргаа төсөлд зохих дэмжлэг үзүүлэхийн тулд хэлэлцүүлэг дахин хийх шаардлагатай гэж зарим албаны хүмүүс санал болгов.

Хүснэгт 1: Зөвлөлдөх үйл ажиллагаа

Зөвлөлдөх газар, огноо	Агентлаг, аймгийн тамгын газраас оролцогчдын жагсаалт	Хэлэлцсэн асуудлууд
Багануур хот 2022 оны 9-р сарын 21-нд	Мөнхтөр , ЭХЯ-ны Бодлого төлөвлөлтийн газрын мэргэжилтэн; Энхбат , НПТГ- ын Техникийн бодлого төлөвлөлтийн газрын ахлах инженер ; Даваасүрэн С. Багануур дүүргийн Засаг дарга Балжинням Багануур дүүргийн Засаг даргын орлогч Ганбаяр П. Дамжуулах компанийн зүүн өмнөд хэлтсийн дарга	Тус дүүргийн эрчим хүчний хангамж одоогоор хязгаарлагдмал байна. Төсөл хэрэгжсэнээр дүүргийн эрчим хүчний хангамжийн нөхцөл байдал ихээхэн сайжирч, орон нутгийн эдийн засгийн өсөлт, аж үйлдвэр хөгжих боломж бүрдэнэ.

Дэлхийн банкны Янчин Сонг , Росс Батлер , Эрдэнэ -Очир нарын бүрэлдэхүүнтэй . 2022 оны 9-р сарын 21-23-ны хооронд хийсэн хоёр дахь айлчлал нь Дэлхийн банкны ажилтан Росс Батлер Янчин Сонгоос бүрдсэн .

ЭХЯ , зураг төслийн хүрээлэн, хот, сумдын газар ашиглалтын албадтай өргөн хүрээний зөвлөгөөнүүдийг аль хэдийн хийсэн. Энэхүү хэлэлцүүлгийн гол зорилго нь ЦДАШ-ын сонгосон зураг, 220 кВ-ын өргөтгөлийн дэд станц барихаар төлөвлөж буй газарт ашиглалт, хайгуулын болон ашиглалтын тусгай зөвшөөрөл, малчдын өвөлжөө, зуслангийн газар, холбогдох байгууламжид хамаарахгүй байх явдал юм.

Ярилцлага

2023 оны тавдугаар сард хийсэн судалгааны үеэр Говьсүмбэр аймгийн Сүмбэр, Баянтал сум, Төв аймаг, Багануур дүүрэгт албаны хүмүүстэй ярилцлага хийсэн. 2023 оны 6-7-р сард зохион байгуулсан зөвлөлдөх ажлын үеэр Нийгмийн баг албан ёсны уулзалт, нэмэлт ХНУ, өрхийн ярилцлага хийсэн. Тус багийнхан Архуст, Баянжаргалан, Баяндэлгэр, Баян, Цагаандэлгэр, Баянтал, Сүмбэр зэрэг газруудад ажилласан.

Ярилцлагын зорилго нь :

- Төслийн тухай мэдээллээр хангах, ойлголт дээшлүүлэх;
- Төслийн хүрээнд нөлөөлөх/шийдвэрлэх нийгмийн тулгамдсан асуудлуудыг тодорхойлох;
- Барилгын үе шатанд тулгамдаж буй асуудал, санал хүсэлтийг тодорхойлох;
- Ашиглалтын үе шатанд ямар нэгэн асуудал, санал хүсэлтийг тодорхойлох;
- Төслийн нөлөөлөлд өртсөн эмзэг бүлгийг тодорхойлох;
- Төсөлд их өртөж болзошгүй бүлэг, хувь хүмүүсийг тодорхойлох;
- Цаашид хэлэлцэх, тодруулах үйл ажиллагаа явуулах мэдээлэл харилцааны суваг тодорхойлох

Жагсаалтыг доорх хүснэгтэд үзүүлэв.

Хүснэгт 1: Гол мэдээлэгчийн жагсаалт

Үгүй	Нэр	Гарчиг
1	Цогжавхаа	Кадастрын мэргэжилтэн, Төв Аймгийн Газрын алба
2	Отгончулуун	Төвийн дарга аймгийн Статистикийн хэлтэс
3	Оюунжаргал , н. Энхбилгүүн	Багануурын газрын хэлтсийн кадастрын мэргэжилтнүүд
4	Түвшинбаяр ,	ЦДҮШ ЗҮБсалбарын ерөнхий инженер
5	Ганбаатар	ЦДҮШ ЗҮБсалбарын үйл ажиллагааны инженер
6	Ганзориг	Говьсүм аймгийн Газрын албаны мэргэжилтэн
7	Үүрийнцолмон	Баянтал сумын газрын даамал
8	Баасандулам	Архуст сумын нийгмийн хөгжлийн мэргэжилтэн
9	Бат- Эрдэнэ _	Архуст сум , Нарст багийн засаг дарга
10	Мөнх-Од	сумын ЗДТГ-ын дарга
11	Пүрэвдорж	Баян сум , Өгөөмөр Багийн засаг дарга
12	Нарантунгалаг	Баяндэлгэрийн дарга сумын ЗДТГ
13	Баяраа	Баяндэлгэр сумын Газрын харилцааны мэргэжилтэн
14	Нямбаяр	Баянжаргалан сумын Засаг дарга
15	Цэрэнханд	Баянжаргалан сум , Жаргалант Багийн засаг дарга
16	Гантуяа	Баянталын дарга сумын ЗДТГ
17	Шинээ	Баянтал сумын хэвлэл мэдээлэл, харилцаа холбооны мэргэжилтэн.
18	Мөнх-Оргил	Цагаандэлгэрийн дарга сумын ЗДТГ.

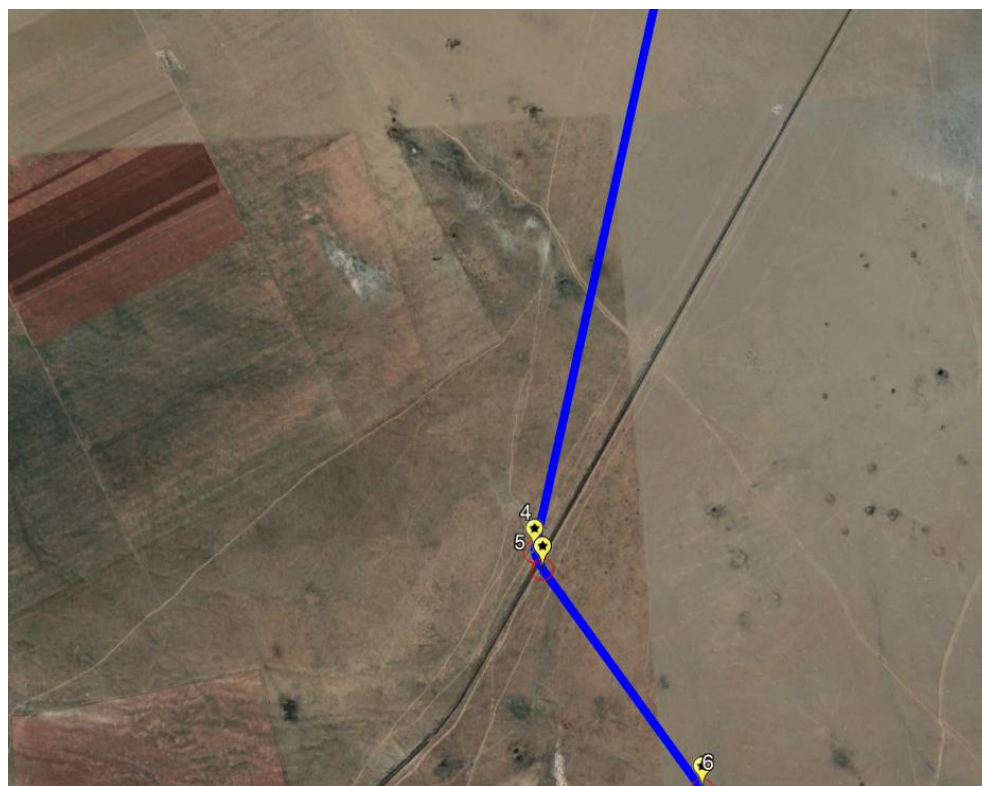
Тодорхой асуудлуудын талаар зөвлөлдөх (OHTL Alignment alternative analysis)

БОННУ- ний явцад ЦДАШ-ын трассын 2 хэсгийг өөрчлөх шаардлагатай гэж тодорхойлсон.

1. Баяндэлгэр Тус сум нь ЦДАШ-ын анхны трассын дагуух талбайг бэлчээрээс тариалангийн газар болгон зориулалтыг өөрчлөх талаар тодорхой арга хэмжээ авсан. Зориулалтын өөрчлөлтийг 2022 оноос хойш УИХ-аар батлуулахаар хүлээгдэж байгаа бөгөөд энэ асуудлыг XII- ийн үеэр

тавьж , цаашлаад ӨХ-ны үеэр зураг төслийн зөвлөхийн оролцоотойгоор сумын удирдлагуудтай ярилцсан. Альтернатив шугам нь байгаль орчин, нийгэм, техникийн асуудал үүсгээгүй тул өөр хувилбарыг батлахаар тохиролцов.

Зураг 1: Баяндэлгэр орчмын ЦДАШ-ын трасс сумын тариалангийн газар

2. Баянжаргалан , Архуст дахь намгархаг газрын биологийн олон янз байдал, амьдрах орчны нөлөөллийн бүсээс шаардлагатай хазайлт сумдыг БОННУ хийх явцад Байгаль орчны баг илрүүлсэн . Архуст дахь хайгуулын тусгай зөвшөөрөлтэй газраар дамжин өнгөрөх цорын ганц хувилбар сум . Ашигт малтмал, газрын тосны газарт тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчээс хайгуулын тусгай зөвшөөрөлтэй газрыг эргүүлэн авах талаар зөвлөгөө авахаар хандсан. Зөвлөлдөх уулзалтыг арав, арваннэгдүгээр сард хоёр удаа хийсэн. ССАЖЯ, СЯ-ны дэмжлэгтэйгээр Ашигт малтмал, газрын тосны газар тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчид хандаж, тусгай зөвшөөрөлтэй газрыг нэвтрүүлэхгүй байхыг баталгаажуулсан. Ингээд орлон тоглогчийг баталсан.

Зураг 2: Баянжаргалан , Архуст дахь намгархаг газраар дамжин өнгөрөх ЦДАШ-ын анхны трасс. сумд

Өрхийн судалгаа

ЭМСҮТ-д төслүүдийг барьж байгуулах явцад болон дараа нь нийгмийн асуудал, тулгамдаж буй асуудлууд, ЦДАШ-ыг барьж байгуулах, ашиглалтад оруулахтай холбогдуулан айл өрхүүдийн үзэхийг хүсч буй боломжуудын талаархи санал хүсэлтийн хэсгийг багтаасан болно . 2023 оны 7-р сард трассаны 6 км хамгаалалтын бүсэд оршин суудаг нийт 17 өрхийн судалгаанд хамрагдсан. Мөн судалгаанд хамрагдсанаар мэдээлэл солилцох илүүд үздэг сувгууд, төслийн сонирхол гэх мэт ойлголтуудыг өгсөн.

Олон нийтийн хэлэлцүүлэг

2023 оны 09 дүгээр сарын 20, 21-ний өдрүүдэд Төв аймгийн Баянжаргалан, Баяндэлгэр, Архуст, Баян сумдад байгаль орчин, нийгмийн багуудаас олон нийтийн хэлэлцүүлэг, зорилтот бүлгийн уулзалтуудыг зохион байгууллаа. аймаг. Баянжаргаланд _ сум, Баянжаргалангийн Иргэдийн нийтийн хуралд оролцсон баг сумын 40 гаруй иргэд болон сум багийн удирдлагууд, тус сумын холбогдох албан тушаалтнууд оролцов. Иргэдийн санал асуулгаар хэлэлцэх асуудлын дарааллыг дараах байдлаар тусгав.

- Төслийн товч танилцуулга
- Нийгэм, байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний ажил хийсэн
- Төслийн ТЭЗҮ-ийн төслийн дэлгэрэнгүй танилцуулга
- Төслийн RPF төслийн дэлгэрэнгүй танилцуулга
- Хэлэлцүүлэг ба асуулт хариулт

Сумын ахмадууд, сум, багийн Засаг дарга нар, сумдын Иргэдийн нийтийн хурлын дарга нар, сумын байгаль орчин, газрын даамал нартай уулзалт зохион байгууллаа. Уулзалтын үеэр түүнд СЭЗ болон НХН-ийн төслийг танилцуулж, боловсруулсан хэрэглүүрүүдийн хүлээн зөвшөөрөгдөх байдал, чанарын талаар нээлттэй хэлэлцүүлэг өрнүүлэв. Архуст хотын төлөөлөгчид Тус сум нь ЦДАШ-ыг барьж байсан туршлагатай бөгөөд Бурлжуутын цахилгаан станцын цахилгаан дамжуулах шугамыг сумын төвийн хажуугаар дайрдаг. Тэдэнд юу хийх ёсгүй талаар хуваалцах зүйл их байсан.

Фокус бүлгийн уулзалтад оролцсон хүмүүсийн жагсаалтыг дараах хүснэгтэд үзүүлэв.

Хүснэгт 1: Фокус бүлгийн уулзалтад оролцож буй хүмүүсийн жагсаалт

Үгүй	Нэр	Гарчиг
1.	Дэлгэрцэцэг	Баяндэлгэрийн Засаг дарга сум
2.	Идэрчүлун гуай	Галуутын захирагч баг
3.	Батцойгийн гэр бүл (3 хүн)	Баяндэлгэрийн нөхөрлөлийн гишүүд сум
4.	Баатарсүх	Архуст хотын орлогч дарга сум
5.	Батцэрэн гуай	Архуст хотын байгаль орчны ажилтан сум
6.	Бат-Эрдэнэ	Нарст мужийн захирагч Архуст баг _ сум
7.	Доржпүрэв гуай	Нарст Иргэдийн хурлын дарга Архуст баг _ сум
8.	Ганхуяг гуай	Архуст нийгэмлэгийн гишүүн сум
9.	Мөнх-Эрдэнэ	сумын Засаг дарга
10.	Бат-Эрдэнэ	Цайдам хотын захирагч Баян сумын баг

ӨМӨЗО, ЭМГ, олон нийтийн хэлэлцүүлгээс хүлээн авсан асуудал, санал хүсэлтийг доорх хүснэгтэд нэгтгэн харуулав. Эдгээрийг Нийгмийн нөлөөллийн үнэлгээ болон БОННУ боловсруулахад үндэс болгон ашигласан.

Хүснэгт 3: Асуудал болон хүлээн авсан санал хүсэлтийн хураангуй:

Сэдэв	KII болон ННS-аас тодорхойлсон санал хүсэлт, асуудлуудын хураангуй	Төсөл хэрэгжүүлэх багийн хариу
Газар ашиглалт	Уул уурхай, газар тариалангийн зориулалтаар олгогдсоноор бэлчээрийн газар доройтож, хумигдаж байна. Түүнчлэн зэргэлдээх аймгуудын бэлчээрийн нөхцөл байдал улам дордож байгаа нь малчид Төслийн сумдын нутгаар дамжин өнгөрөхдөө бэлчээрийн талбай хайж олоход хүргэж байна. Бэлчээртэй холбоотой	БОНБУТ-д тусгасан болно

	маргаан нэмэгдэж байгаа бөгөөд үүнийг шийдвэрлэх тодорхой арга зам алга. Маргаан нь ихэвчлэн түр зуурын малчидтай холбоотой байдаг ч нэг сумын малчид бүртгэлтэй өвөлжөө хаваржааны газрын бэлчээрийн талаар маргах тохиолдол цөөнгүй байдаг. Гол мэдээлэгчид болон айл өрхүүдийн аль аль нь цамхаг болон ЦДАШ -ын байнгын үл мөр нь оршин суугч иргэдэд хамгийн их нөлөөлнө, харин ашиг тусыг нь бусад хүмүүс булаана гэж санаа зовж байна. Иймээс төсөл нь нөлөөлөлд өртсөн ард иргэдэд нэмэлт ашиг тусыг өгөх ёстой. Сонгосон маршрут нь нүүрсний орд газруудыг дагадаг гэсэн хардлагыг төрүүлж байна: энэ зам нь намаг, намгархаг газар хэлбэрийн томоохон саад тотгороос зайлсхийдэггүй, харин нүүрсний орд газруудаар дамжин өнгөрдөг. Баяндэлгэр Тус сум тариалангийн талбайгаа 970 га-д өргөтгөхөөр төлөвлөж, УИХ-аас ангиллын дахин батлахыг хүлээж байна. Тус сум их хэмжээний зардал (хүмүүсийн судалгаа, судалгаа, лабораторийн шинжилгээ) гаргаж, зөвшөөрлийн сүүлийн шатандаа явж байгаа тул малчдын өвс тэжээлд зориулан шинээр тариалангийн талбайгаа байрлуулахын тулд трассыг нүүлгэх хүсэлт гаргасан байна.	БОННУТ- д тусгасан Иргэдийн санал асуулга, зорилтот бүлгийн хуралдааны үеэр эгнээний сонгон шалгаруулалтын асуудлыг хөндсөн. Энэхүү төлөвлөсөн газар тариалангийн талбайгаас зайлсхийхийн тулд нэмэлт дүн шинжилгээ хийж, гол оролцогч талуудтай зөвшилцөж, зөвшилцсөний үндсэн дээр трасст өөрчлөлт оруулсан.
Нийгмийн дэд бүтэц, нийгмийн үйлчилгээ: Эрүүл мэнд	Очсон бүх сумдад эмч дутагдалтай; Баянжаргалан Тус сум одоогоор эмнэлгийн эмчгүй. Бүх сумдад яаралтай тусламж үзүүлэх автомашин байгаа ч эмнэлгийн яаралтай тусламж үзүүлэх тоног төхөөрөмж нэг ч суманд байхгүй. Ярилцлагад хамрагдсан хөдөө орон нутагт амьдардаг өрхүүд хариу өгөх хугацааг удаанаас маш удаан гэж тэмдэглэсэн байна. Гүйцэтгэгчийн яаралтай тусламжийн төлөвлөгөөнд энэ зөрүүг харгалзан үзэх ёстой.	- БОННУТ -д оруулсан ; - Нөөц хуваах асуудлыг багасгах зорилгоор гүйцэтгэгчээс орон нутгийн засаг захиргаа, олон нийттэй мэдээлэл солилцох, хамтран ажиллах ажлыг БОННУТ -д оруулсан болно.
Нийгмийн дэд бүтэц, нийгмийн үйлчилгээ: Хог хаягдлын менежмент	Баянжаргалан , Баян, Цагаандэлгэр , Баянтал сумдын бохир усны менежментийн байгууламж байхгүй буюу хангалтгүй. Хатуу хог хаягдлын цэгүүд нь аюултай хог хаягдлыг булшлах зориулалтын болон тоноглогдсон талбайгүй төвлөрсөн хогийн цэг юм. Гүйцэтгэгчийн хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөнд ийм асуудлуудыг тусгасан байх ёстой.	- БОННУТ- д тусгасан ; - нэмэлт төсвийг шийдэж, ВОQ -д оруулах шаардлагатай байна.

Хөдөлмөр эрхлэлт	Сумын төвүүдэд ажил эрхлэлтийн асуудал тулгамдаж байгаа бөгөөд байнгын болон түр ажлын байр хайж байгаа ажилгүйчүүдийн тоо бий. Хэдийгээр олон сумдад уул уурхайн компаниуд олширч байгаа ч тэдний санал болгож буй ажлын байр нь төслийн сумдын ажил хайгч иргэдийн сонирхлыг татахгүй байна . Төсөл орон нутгийн иргэдэд түр болон байнгын ажлын байрыг санал болгож чадвал үр өгөөж нь нөлөөлөлд өртсөн иргэдэд хүрнэ.	БОННУТ- д тусгасан
Амьжиргаа	Улаанбаатар хотоос зөөвөрлөхийн оронд сумын төвөөс худалдаж авбал орон нутаг, толгойлогчдод тустай . Мал эмнэлгийн лаборатори, хүнсний аюулгүй байдлын ажилтнууд зэрэг сумын удирдлагууд, агентлагууд энэ гүйлгээг дэмжихэд бэлэн байна.	БОННУТ- д тусгасан
Барилгын үе шатны асуудлууд	- Тоосжилт, дуу чимээг бууруулах арга хэмжээ нь барилгын талбайн ойролцоо оршин суудаг иргэдийн амьжиргаанд саад учруулахгүй байхаар хангалттай байх; - Гүйцэтгэгч баазын газрыг сонгохдоо орон нутгийн иргэдтэй зөвлөлдөж, сумын захиргаанаас зөвшөөрөл авах; - Оршин суугчид болон мал сүргийн эрүүл мэнд, эрүүл мэндэд учирч болзошгүй эрсдэл, хохирол учруулахгүйн тулд барилгын ажлын талаарх мэдэгдлийг барилгын талбайн ойролцоо оршин сууж буй ард иргэдэд тодорхой хүргэх; - Эрүүл мэнд, аюулгүй байдлын эрсдэлээс зайлсхийхийн тулд нүх, нүхийг тодорхой тэмдэглэж, хашаатай байх ёстой. Гүйцэтгэгчид ил уурхай, нүхийг хараа хяналтгүй орхиж болохгүй; - Бэлчээрийн эвдрэл, замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын аль алинд нь барилгын багийнхны байгуулсан түр замууд ард иргэдэд хамгийн их нөлөөлж байна. Гүйцэтгэгчид эрүүл мэнд, аюулгүй байдлын эрсдэлээс зайлсхийх, бэлчээрт үзүүлэх нөлөөллийг багасгахын тулд боломжтой бол	- Санаа зовоосон асуудлуудыг шийдвэрлэхийн тулд шаардлагатай нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээг БОНБҮТ -д тусгасан ; - Гүйцэтгэгчид барилгын ажил эхлэхийн өмнө орон нутаг, засаг захиргаатай утга учиртай зөвшилцөл хийх шаардлагыг БОНБҮТ-д тусгасан болно .

	одоо байгаа замыг ашиглах, зөвхөн зориулалтын замыг ашиглах; - Барилгын ажил дууссаны дараа зээлсэн нүх, түр зам, зуслангийн газрыг нөхөн сэргээх нь зайлшгүй шаардлага байх;	
Үйл ажиллагааны үе шатны асуудлууд	- Иргэдийн эрүүл мэнд, аюулгүй байдалд үзүүлэх нөлөөлөл, бэлчээрт үзүүлэх нөлөөллийг бууруулах зорилгоор ашиглалт, арчлалтын замүүдыг хуваарилах; - ЦДАШ-ын орчимд аянга буусны улмаас мал цахилгаанд цохиулан, эд хөрөнгө шатсан тохиолдол гарч байсан . Төслийн өмчлөгч нь аянгын эрсдэлийг багасгах, ямар арга хэмжээ авсан, ямар эрсдэл хэвээр байгаа талаар орон нутгийн иргэдтэй харилцах ёстой. - Төслийн өмчлөгч нь орон нутгийн оршин суугчдын эрүүл мэнд, аюулгүй байдлын эрсдэлээс зайлсхийхийн тулд цамхагуудыг зохих ёсоор нь арчлах ёстой. - EMF-ийн эрсдэлийг ард иргэд бүрэн ойлгоогүй бөгөөд төслийн айдас төрүүлж байна. Орон нутгийн оршин суугчид болон сумын удирдлагуудын үндэслэлтэй болон үндэслэлгүй санаа зовоосон асуудлыг шийдвэрлэхийн тулд олон нийтийн мэдлэгийг дээшлүүлэх үйл ажиллагаа шаардлагатай. - Төслийн илүү их ашиг тусын зэрэгцээ төслийн сүмдад болон тэдгээрийн оршин суугчдад үзүүлэх ашиг тусыг сайн ойлгоогүй байна. Төсөл хэрэгжсэнээр уул уурхайн компаниудыг эрчим хүчээр хангана гэсэн ойлголт давамгайлж байна	- БОНБУТ- д сөрөг нөлөөллийг бууруулах шаардлагатай арга хэмжээг тусгасан болно ; - Төсөл хэрэгжүүлэх явцад мэдлэгийг дээшлүүлэх кампанит ажил явуулахаар тусгасан; - Олон нийтийн санал хүсэлт, түүнчлэн GRM-ийн тайланг БОННУТ -д тусгасан болно
Олон нийтийн хэлэлцүүлэг , оролцогч талуудын оролцоонд тавигдах шаардлага	Төслийн шийдвэр, газар олголтыг засгийн газрын түвшинд гаргаж, орон нутгийн иргэдэд хангалттай тайлбарлаагүйгээс үл ойлголцол, эсэргүүцэл, орон нутгийн удирдлагад дүүрэг гэх мэт асуудал гарч байгааг гол мэдээлэгчдээс хүссэн. Иймд өмнөх сургамжаас суралцаж байна. Төслийн талаарх мэдлэгийг дээшлүүлэх, шийдвэр гаргах бүтцийг тодорхой болгох, төслийн өмчлөлийн мэдээллийг нэмэгдүүлэхийн	- Шаардлагатай олон нийтийн зөвлөгөөг ТОХТ -д тусгасан болно - БОННУТ- д орон нутгийн иргэд, нутгийн захиргааны шийдвэр гаргахад оролцох оролцоо (барилгын бааз, түр зам гэх мэт) багтсан болно.

	тулд орон нутгийн иргэдийн зөвлөлдөх уулзалтыг зохион байгуулах ёстой . Барилгын компаниуд болон орон нутгийн иргэдийн хооронд зөрчил гаргахгүйн тулд барилгын төлөвлөгөөг ил тод болгох, түр баазын газрыг сонгоход нутгийн иргэдийн оролцоог хангах нь зүйтэй. сум , орон нутгийн айл өрхүүдэд байнгын шинэчлэлт, харилцаа холбоо, мэдлэгийг дээшлүүлэх шаардлагатай байна . Ээлжит багийн хурал болон баг , сум facebook групп болон групп чат нь орон нутгийн иргэдэд хүрэх хамгийн сайн арга юм.	- БОННУТ -д тусгасан болно - Тогтмол мэдээлэл солилцох нь ТОХТ -д тусгагдсан байдаг - Хамрах хүрээ, үзэгчдийн мэдрэмтгий мэдээллийг хуваалцах нь ТОХТ -д багтсан болно
ТОХТ	- Гүйцэтгэгчид сум , багийн засаг захиргаа, тэднээр дамжуулан орон нутагтай байнгын холбоотой байхыг тодорхой зааварчилж, шаардах нь чухал; - Гүйцэтгэгч болон орон нутгийн хамтын ажиллагаа нь гүйцэтгэгч тал дээр цаг хугацаа, мөнгийг хэмнэнэ гэж Буржуут компаниас мэдээлэв . ЦДАШ-ын барилгын ажил; - Одоогийн технологи хэр аюулгүй, цахилгаан дамжуулах шугамын ойролцоо оршин суугчдыг хэрхэн аюулгүй болгох талаар мэдлэгийг дээшлүүлэх, суралцах кампанит ажил явуулах нь ашигтай байх болно; - Зуслангийн газрыг сонгох, барилгын техник, материалыг тээвэрлэх түр замыг сонгохдоо орон нутгийн иргэдтэй урьдчилан зөвлөлдөх шаардлагатай; - Барилгын ажлын үе шатуудын талаар зөвлөлдөх, орон нутгийн иргэдийн өдөр тутмын амьдралд нөлөөлөх ажлуудын талаарх мэдэгдэл нь гүйцэтгэгчээс зайлшгүй шаардлагатай; - Нийгэмд техникийн болон нарийн төвөгтэй мэдээлэл хэрэггүй, харин тэдний өдөр тутмын амьдралд түр болон бүрмөсөн нөлөөлөх асуудлын талаар мэдээлэл өгөх хэрэгтэй мэдээлэл чухал. Эдгээр харилцаа холбоо нь нийгэмд цаг тухайд нь хүрч байх ёстой бөгөөд ингэснээр	- БОННУТ -д тусгасан болно - Сэтгэгдэл, зөвлөмжийг ТОХТ -д тусгасан болно

	тэд шийдвэр гаргахад санал бодлоо илэрхийлэх боломжтой болно.	
RPF	Нүүлгэн шилжүүлэх бодлогын баримт бичиг нь төслийг хэрэгжүүлэх явцад үүсэх аливаа эрсдэлийг арилгахад хангалттай.	

Хавсралт 2: Оролцогч талуудыг тодорхойлох, дүн шинжилгээ хийх

Оролцогч тал	Үүрэг ба зорилго	Сонирхол	Нөлөөлөл
Дэлхийн банк	Төслийн санхүүжилт. Төслийн зорилтуудын биелэлт, түүний дотор БОНБҮТ-ийн хэрэгжилтийг хянах. Төслийн үр дүн/үйл ажиллагаануудыг хянаж, батлах	Өндөр	Өндөр
Эрчим хүчний яам	Төсөл/Дэд төслийн захиалагч - Гүйцэтгэгч, хэрэгжүүлэгч агентлаг.	Өндөр	Өндөр
Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яам /Хотын захиргааны байгаль орчны газар	ССАЖЯ нь байгаль орчны зөвшөөрөл олгох бөгөөд өөрийн үзэмжээр хяналт шалгалт, хяналт тавьж болно.	Дунд	Дунд
Сангийн яам / Эдийн засгийн хөгжлийн яам	Монгол Улсын Засгийн газраас бий болсон гадаад өрийн хөрөнгийг зарцуулах тухай сайдын 196 дугаар тушаалын биелэлтэд хяналт тавих; уг орлогоор санхүүжүүлсэн төсөл, хөтөлбөрийн хэрэгжилт, удирдлага, санхүүжилт, хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ.	Дунд	Өндөр
NPTG	Төсөл хэрэгжүүлэгч агентлаг, хөрөнгө эзэмшигч Төсөл хэрэгжүүлэх, хянах, чиглэл өгөх, шийдвэр гаргах, зөвшөөрөл олгох, зохицуулалт хийх , барилгын хяналт/ашиглалтанд оруулахад оролцох	Өндөр	Дунд
УБТЗ	Барилгын үе шатанд аюулгүй байдлын нөлөөллийг бууруулах үйл ажиллагааг зохицуулах	Бага/ өртсөн	Дунд
Замын цагдаа (холбогдох салбар)	Барилгын үе шатанд аюулгүй байдлын нөлөөллийг бууруулах үйл ажиллагааг зохицуулах	Бага/ өртсөн	Дунд
Ашигт малтмал, газрын тосны газар	Уул уурхайтай холбоотой тусгай зөвшөөрөл олгох, лиценз олгох, цуцлах үндсэн холбоо барих газар. Тиймээс газар чөлөөлөх, газар ашиглахыг түр хугацаагаар хязгаарлах зэрэгт өртөж болзошгүй тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчидтэй хэлэлцээр хийх явцад зуучлагчийн үүрэг гүйцэтгэнэ.	Бага	Дунд
Аймгийн Засаг даргын тамгын газрууд	Төслийн хэрэгжилтэд оролцох. Зохицуулах дэмжлэг, хүсэлт, санал хүсэлтийг өгөх	Өндөр/Нөлөөлөлд өртсөн	Дунд
Аймгийн ИТХ _	Төсөлд хамгаалалтын бүсийн хуваарилалт, дэмжлэг, зохицуулалтын талаар шийдвэр гаргана	Өндөр/Нөлөөлөлд өртсөн	Дунд

Сумдын ЗДТГ	Төслийн хэрэгжилтэд оролцох, зохицуулалтыг дэмжих, хүсэлт, санал хүсэлт өгөх, ТХГН-аас гомдол цуглуулах	Өндөр/Нөлөөлөлд өртсөн	Дунд
Сумын Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурал	Газар олгох, төсөлд дэмжлэг үзүүлэх, зохицуулах талаар шийдвэр гаргана	Өндөр/Нөлөөлөлд өртсөн	Дунд
Багийн Засаг дарга	Төслийн хэрэгжилтэд оролцох, иргэд, төслийн оролцогч талуудыг хооронд нь холбож , санал хүсэлт, санал хүсэлтээ өгөх	Өндөр/Нөлөөлөлд өртсөн	Бага
Сумын Цагдаагийн хэлтэс	Хяналт, холбоо барих үйл ажиллагаанд дэмжлэг үзүүлэх Оролцох: зөвлөлдөх, хамтран ажиллах	Өндөр/Нөлөөлөлд өртсөн	Бага
Төслийн удирдах хороо	нь Монгол Улсын Засгийн газраас гаргасан гадаад өрийн хөрөнгийн зарцуулалтын талаарх 196 дугаар журмын дагуу Сангийн яам (СЯ) болон бусад төсөл хэрэгжүүлэгч агентлагуудыг багтаасан ЭХЯ-аар ахлуулсан Удирдах хороо нь төслийг хэрэгжүүлэх ерөнхий удирдамжаар хангана.	Өндөр	Өндөр
Төсөл хэрэгжүүлэх нэгж	ЭХЯ-ны нэрийн өмнөөс төслийн зохицуулалт, хэлэлцүүлгийн өдөр тутмын удирдлага.	Өндөр	Өндөр
Аймгуудын Газар зохион байгуулалт, барилгын хэлтэс	Газар өмчлөх/газрын гэрчилгээ, газар нашиглах гэрээ, кадастрын зурагт зөвшөөрөл олгох.	Дунд	Өндөр
Аймгийн алба (хэрэв байгаа бол холбогдох)	Төслийн хэрэгжилт, зохицуулалт, үялдаа холбоог хангахад оролцох	Дунд	Дунд
Дизайн зөвлөх	Зураг төслийн засвар, барилгын ажлын явцад зохиогчийн хяналт	Дунд	Дунд
Гүйцэтгэгч	Төслийн барилгын ажлыг гүйцэтгэх ESMP хэрэгжүүлэх Орон нутаг, засаг захиргаатай харилцах, зохицуулалт хийх	Өндөр	Өндөр
БОН-ИЙН зөвлөх	БОННУ-ийн хэрэгжилтэд хяналт тавьж, баталгаажуулах , БОННУ болон ESCP- ийг хэрэгжүүлэхэд ТХН-ийг дэмжих	Өндөр	Өндөр
Орон нутгийн судалгааны хүрээлэнгүүд	Төслийн боломжит түншүүд Төслийг хэрэгжүүлэхэд хамтран ажиллаж байна	Өндөр	Бага
Иргэний нийгмийн байгууллагууд	Төслийн боломжит түншүүд Төслийг хэрэгжүүлэхэд хамтран ажиллаж байна	Өндөр	Бага
ТББ-ууд	Төслийн боломжит түншүүд Төслийг хэрэгжүүлэхэд хамтран ажиллаж байна	Өндөр	Бага

Төсөлд өртсөн төрийн байгууллагууд (эмнэлэг, цагдаагийн хэлтэс орно)	Төслийг хэрэгжүүлэхэд хамтран ажиллах, мэдээлэл өгөх, зөвлөгөө өгөх	Өндөр/Нөлөөлөлд өртсөн	Бага
Төсөлд өртсөн хувийн аж ахуйн нэгж, аж ахуйн нэгжүүд	Төслийг хэрэгжүүлэхэд хамтран ажиллах, мэдээлэл өгөх, зөвлөгөө өгөх	Өндөр/Нөлөөлөлд өртсөн	Бага
Төслийн нөлөөлөлд өртсөн оршин суугчид	Төслийг хэрэгжүүлэхэд хамтран ажиллах, мэдээлэл өгөх, зөвлөгөө өгөх	Өндөр/Нөлөөлөлд өртсөн	Бага
Төслийн нөлөөлөлд өртсөн эмзэг бүлэг	Төслийг хэрэгжүүлэхэд хамтран ажиллах, мэдээлэл өгөх, зөвлөгөө өгөх	Өндөр/Нөлөөлөлд өртсөн	Бага
Түр зуурын малчид, замчид, аялагчид, хажуугаар өнгөрөгчид	Төслийг хэрэгжүүлэх явцад хамтран ажиллаж, мэдээлэл өгөх	Өндөр/Нөлөөлөлд өртсөн	Бага

Хавсралт 3: Загварууд

Хүснэгт 1. Хэлэлцүүлгийн тэмдэглэл хөтлөх загвар

Оролцогч (бүлэг эсвэл хувь хүн)	Зөвлөлдөх огноо	Санал хүсэлтийн хураангуй	Төсөл хэрэгжүүлэх багийн хариу	Дагаж мөрдөх арга хэмжээ(үүд)/Дараагийн алхамууд	Цагийн хуваарь/ Дагаж мөрдөх арга хэмжээ(үүд) дуусгах огноо

Хүснэгт 1. Мэдээллийн тодруулга, Оролцогч талуудын оролцооны бүртгэлийн загвар

Илрүүлсэн мэдээлэл	Байршил	Арга	Зорилтот оролцогч талууд	Хариуцсан агентлагууд

Хүснэгт 3. Олон нийтийн оролцооны бүртгэлийн загвар

Огноо	Байршил	Гол үйл ажиллагаа	Гол арга	Оролцогчид	Хариуцсан агентлагууд	Гол олдворууд

Төгсгөлийн тайлбарууд

ⁱ Үр дүнтэй, тохирсон оролцоог хангах үүднээс санал болгож буй төсөл(үүд)-ийн оролцогч талуудыг дараах үндсэн ангилалд хувааж болно.

- **Нөлөөлөлд өртсөн талууд:** Төслийн нөлөөллийн бүсийн (ҮХБХ) хүрээнд төслийн шүүд нөлөөлөлд (бодит эсвэл боломжит) байгаа болон/эсвэл төсөлтэй холбоотой өөрчлөлтөд хамгийн өртөмтгий гэж тодорхойлсон хүмүүс, бүлгүүд болон бусад байгууллагууд нөлөөлөл, түүний ач холбогдлыг тодорхойлох, түүнчлэн нөлөөллийг бууруулах, удирдах арга хэмжээний талаар шийдвэр гаргахад нягт хамтран ажиллах.
- **Бусад сонирхогч талууд:** Төслөөс шүүд нөлөөлөл үзүүлэхгүй байж болох боловч өөрсдийн ашиг сонирхол нь төсөлд нөлөөлсөн гэж үзэж, ойлгож байгаа болон/эсвэл төсөл болон түүнийг хэрэгжүүлэх үйл явцад ямар нэгэн байдлаар нөлөөлж болзошгүй хувь хүн/бүлэг/байгууллагууд.
- **Эмзэг бүлгүүд:** Эмзэг байдлын улмаас бусад бүлгүүдтэй харьцуулахад төсөл(үүд)-д харьцангуй бага өртөж, эсвэл цаашлаад хохирол амсаж болох бөгөөд зөвлөлдөх, шийдвэр гаргах үйл явцад тэдний тэгш оролцоог хангахын тулд тусгай оролцоо шаардагддаг хүмүүс . төсөлтэй холбоотой.
- Заримдаа төслүүд нь бүрэлдэхүүн хэсэг бүрийн хувьд өөр өөр оролцогч талуудтай өөр өөр бүрэлдэхүүн хэсгүүдтэй байдаг гэдгийг анхаарах нь чухал юм . SEP-ийг бэлтгэхдээ тэдгээр өөр өөр оролцогч талуудыг анхаарч үзэх хэрэгтэй.

ⁱⁱ Төслийн нөлөөлөл нь санаа зовоосон асуудлаа илэрхийлэх эсвэл төслийн үр нөлөөг ойлгох дуу хоолойгүй, эмзэг бүлгийн болон эмзэг бүлгийн хувь хүн, бүлэгт үл хамааран нөлөөлж болох эсэхийг ойлгох, мэдлэгийг дээшлүүлэх, сонирхогч талуудын оролцоог зохицуулах нь нэн чухал юм. тухайн бүлгүүд эсвэл хувь хүмүүсийн онцгой мэдрэмж, санаа зоволт, соёлын мэдрэмжийг харгалзан үзэх, төслийн үйл ажиллагаа, үр ашгийн талаар бүрэн ойлголт өгөх. Эмзэг бүлгүүд болон хувь хүмүүстэй хамтран ажиллах нь төсөлтэй холбоотой шийдвэр гаргахад тэдний оролцоог хөнгөвчлөхөд чиглэсэн тодорхой арга хэмжээ, тусламжийг хэрэгжүүлэхийг шаарддаг бөгөөд ингэснээр тэдний ерөнхий үйл явцын талаарх мэдлэг, оролцоо нь бусад оролцогч талуудынхтай тэнцүү байх болно.